

Metodické usmernenie

k zákonu č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov

Metodické usmernenie k zákonu č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov

Úrad vlády Slovenskej republiky (ďalej len „úrad vlády“) podľa § 7a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 184/1999 Z. z.“) v spolupráci s odbornou komisiou¹ na aplikáciu zákona o jazykoch národnostných menšín vydáva Metodické usmernenie k zákonu č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov (ďalej len „metodické usmernenie“) v nasledovnom znení:

Čl. I

Účel a rozsah použitia metodického usmernenia

1. Účelom metodického usmernenia je poskytnúť súhrnné informácie a metodické odporúčania spojené s používaním jazykov menšín najmä pre:

- a) občanov Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostným menšinám;
- b) miestne orgány štátnej správy so sídlom v obci, v ktorej sa podľa zákona č. 184/1999 Z. z. používa jazyk menšiny;
- c) orgány územnej samosprávy so sídlom v obci, v ktorej sa podľa zákona č. 184/1999 Z. z. používa jazyk menšiny;
- d) právnické osoby zriadené územnou samosprávou v obci, v ktorej sa podľa zákona č. 184/1999 Z. z. používa jazyk menšiny;
- e) organizačné zložky bezpečnostných a záchranných zborov v obci, v ktorej sa podľa zákona č. 184/1999 Z. z. používa jazyk menšiny;
- f) podnikateľské subjekty v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

2. Metodické usmernenie plní v zmysle § 7a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. úlohu praktickej príručky pri riešení konkrétnych otázok vyplývajúcich z aplikačnej praxe zákona č. 184/1999 Z. z., podľa ktorého úrad vlády poskytuje odbornú a metodickú pomoc orgánom verejnej správy a organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov pri vykonávaní tohto zákona.

3. Pod pojmom „odborná a metodická pomoc“ sa rozumie činnosť úradu vlády vykonávaná s cieľom napomáhať vykonávaniu ustanovení zákona č. 184/1999 Z. z.

4. Tam, kde sa v ustanoveniach tohto metodického usmernenia používa označenie osoby v mužskom rode, primerane a podľa vhodnosti sa tým má na mysli aj označenie osoby v ženskom rode.

Čl. II

Predmet a členenie zákona č. 184/1999 Z. z.

1. Zákon č. 184/1999 Z. z. stanovuje podmienky používania jazyka menšiny v úradnom styku a v oblastiach upravených týmto zákonom.

¹ Odborná komisia pre aplikáciu zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín, ktorá bola zriadená Úradom vlády podľa § 7a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín dňa 14. decembra 2012.

2. Zákon č. 184/1999 Z. z. sa člení nasledovne:

- § 1 ods. 1 – vymedzenie osobnej pôsobnosti zákona a účelu zákona;
- § 1 ods. 2 – vymedzenie pojmu „jazyk menšiny“;
- § 2 – používanie jazyka menšiny v úradnom styku;
- § 3 ods. 1 a 2 – používanie jazyka menšiny na rokovaní orgánov verejnej správy;
- § 3 ods. 3 – používanie jazyka menšiny pri vedení kroniky obce;
- § 3 ods. 4 – používanie jazyka menšiny v úradnej agende;
- § 4 – označenia v jazyku menšiny;
- § 4a – miestne referendum o zmene označenia obce;
- § 5 ods. 1 a 2 – používanie jazyka menšiny v konaní pred súdmi a v oblastiach predškolskej výchovy, základných škôl, stredných škôl a kultúry;
- § 5 ods. 3 – používanie jazyka menšiny v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb alebo zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately;
- § 5a – informovanie verejnosti v jazyku menšiny;
- § 5b – rozširovanie a prijímanie informácií v jazyku menšiny;
- § 7 ods. 1 a 2 – používanie jazyka menšiny orgánmi verejnej správy a ich zamestnancami a povinnosť vytvárať podmienky na používanie jazyka menšiny;
- § 7 ods. 3 – používanie jazyka menšiny v služobnom styku v obecnej polícii;
- § 7 ods. 4 – používanie jazyka menšiny pri komunikácii s príslušníkmi ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a obecnej polície;
- § 7a – právomoci úradu vlády v oblasti používania jazykov menšín;
- § 7b – správne delikty v oblasti používania jazyka menšiny;
- § 7c až § 7e – spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia;
- § 8 a 8a – zrušovacie ustanovenia.

Čl. III

Vzt'ahy k iným právnym predpisom

1. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ustanovuje:

- v čl. 6 ods. 2, že „Používanie iných jazykov než štátneho jazyka v úradnom styku ustanoví zákon“;
- v čl. 34 ods. 1, že „Občanom tvoriacim v Slovenskej republike národnostné menšiny alebo etnické skupiny sa zaručuje všestranný rozvoj, najmä právo spoločne s inými príslušníkmi národnostnej menšiny alebo skupiny rozvíjať vlastnú kultúru, právo rozširovať a prijímať informácie v ich materinskom jazyku, združovať sa v národnostných združeniach, zakladať a udržiavať vzdelávacie a kultúrne inštitúcie. Podrobnosti ustanoví zákon.“;
- v čl. 34 ods. 2 písm. a) až c), že „Občanom patriacim k národnostným menšinám alebo etnickým skupinám sa za podmienok ustanovených zákonom zaručuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj právo na vzdelanie v ich jazyku, právo používať ich jazyk v úradnom styku a právo zúčastňovať sa na riešení vecí týkajúcich sa národnostných menšín a etnických skupín.“.

Zákonom v zmysle čl. 6 ods. 2 a čl. 34 ods. 1 ústavy sa rozumie zákon č. 184/1999 Z. z.

2. K medzinárodným zmluvám, ktorými je Slovenská republika viazaná, patrí v oblasti postavenia a práv príslušníkov národnostných menšín najmä:

- Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 160/1998 Z. z.);

- Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 588/2001 Z. z.) (ďalej len „jazyková charta“);
- Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.).

3. Ústava v čl. 6 ods. 1 ustanovuje, že „Na území Slovenskej republiky je štátnym jazykom slovenský jazyk.“ Používanie štátneho jazyka Slovenskej republiky upravuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnom jazyku“). Podľa § 1 ods. 2 zákona o štátnom jazyku má štátny jazyk prednosť pred ostatnými jazykmi používanými na území Slovenskej republiky. Vzťah štátneho jazyka a iných jazykov upravujú ďalšie ustanovenia zákona o štátnom jazyku.

4. Podľa § 1 ods. 4 zákona o štátnom jazyku sa na používanie jazykov národnostných menšín a etnických skupín vzťahujú osobitné predpisy², ak tento zákon neustanovuje inak. To znamená, že ak zákon o štátnom jazyku ustanovuje, že používanie jazyka menšiny v danej oblasti upravuje osobitný zákon, postupuje sa podľa tohto osobitného zákona.

5. Vzťah štátneho jazyka a iných jazykov upravujú aj ďalšie ustanovenia zákona o štátnom jazyku, napríklad § 3 ods. 2 písm. a) zákona o štátnom jazyku, ktorý odkazuje na osobitné predpisy: „V štátnom jazyku sa vydávajú zákony, nariadenia vlády a ostatné všeobecné záväzné právne predpisy vrátane predpisov orgánov územnej samosprávy, rozhodnutia a iné verejné listiny; tým nie je dotknuté používanie jazykov národnostných menšín a používanie cudzích jazykov podľa osobitných predpisov“.

6. Oblasť používania jazykov menšín upravujú ďalšie osobitné zákony, na ktoré odkazuje zákon o štátnom jazyku. Sumár týchto osobitných zákonov je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1: Sumár ustanovení zákona o štátnom jazyku vrátane odkazov na osobitné predpisy

Ustanovenie zákona o štátnom jazyku	Oblasť	Odkaz na osobitný predpis
§ 1 ods. 4	Používanie jazykov národnostných menšín a etnických skupín	Napríklad § 155 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákon č. 184/1999 Z. z., § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 2 ods. 20 Trestného poriadku, § 2 ods. 4 zákona č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch

² Napríklad § 155 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov, nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 35/2023 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % obyvateľstva, § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 2 ods. 20 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov, § 2 ods. 4 zákona č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch publikácií a registri v oblasti médií a audiovizie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o publikáciách), § 11 ods. 2, § 12 ods. 3 a § 18 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

		publikácií a registri v oblasti médií a audiovizíe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o publikáciách), § 11 ods. 2, § 12 ods. 3 a § 18 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „školský zákon“).
§ 3 ods. 1	Úradný styk	Zákon č. 184/1999 Z. z.
§ 3 ods. 2 písm. a)	Vydávanie predpisov orgánov územnej samosprávy, rozhodnutí a iných verejných listín	Napríklad zákon č. 184/1999 Z. z., školský zákon
§ 3 ods. 2 písm. b)	Rokovania v orgánoch a právnických osobách	§ 3 ods. 1 a 2 zákona č. 184/1999 Z. z.
§ 3 ods. 2 písm. c)	Úradná agenda	Zákon č. 184/1999 Z. z.
§ 3 ods. 2 písm. d)	Vedenie kroniky obcí	§ 3 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.
§ 3 ods. 3	Informačné systémy	Napríklad § 3 ods. 6 zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 24/2007 Z. z.
§ 3 ods. 5	Používanie mena a priezviska	§ 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. v znení zákona č. 344/2007 Z. z.
§ 3a	Používanie geografických názvov	Zákon č. 184/1999 Z. z. v znení neskorších predpisov.
§ 4 ods. 1	Vyučovací jazyk a skúšobný jazyk	Uvedené ustanovenie neodkazuje na osobitný predpis
§ 4 ods. 3	Pedagogická dokumentácia	§ 12 ods. 5 a § 11 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z.
§ 4 ods. 4	Vydávanie a používanie učebníc a učebných textov	§ 13 zákona č. 245/2008 Z. z.
§ 5 ods. 1	Vysielanie rozhlasovej a televíznej programovej služby	§ 8 ods. 1 a § 18 ods. 2 a 3 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách), § 5 ods. 1 písm. b), g) a m) zákona č. 532/2010 Z. z., o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
§ 5 ods. 2	Vysielanie audiovizuálnych diel určených maloletým do 12 rokov	Uvedené ustanovenie neodkazuje na osobitný predpis

§ 5 ods. 3	Licencia na vysielanie programovej služby	§ 157 až 173 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách).
§ 5 ods. 5	Príležitostné tlačoviny určené pre verejnosť na kultúrne účely, katalógy galérií, múzeí, knižníc, programy kín, divadiel, koncertov a ostatných kultúrnych podujatí	Uvedené ustanovenie neodkazuje na osobitný predpis
§ 5 ods. 6	Kultúrne a výchovno-vzdelávacie podujatia	Uvedené ustanovenie neodkazuje na osobitný predpis
§ 5 ods. 7	Nápisy na pamätníkoch, pomníkoch a pamätných tabuliach	§ 2 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z.
§ 7 ods. 2	Súdne konanie, správne konanie a konanie pred orgánmi činnými v trestnom konaní	Napríklad § 155 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 2 ods. 20 Trestného poriadku
§ 8 ods. 2	Písomné právne úkony v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu ³	Uvedené ustanovenie neodkazuje na osobitný predpis
§ 8 ods. 3	Účtovníctvo, vyhotovovanie účtovnej závierky, technickej dokumentácie, stanov združení, spolkov, politických strán, politických hnutí a obchodných spoločností	Uvedené ustanovenie neodkazuje na osobitný predpis
§ 8 ods. 4	Komunikácia personálu zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb	§ 2 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z.
§ 8 ods. 5	Zmluvy upravujúce záväzkové vzťahy	Uvedené ustanovenie neodkazuje na osobitný predpis
§ 8 ods. 6	Nápisy, reklamy a oznamy určených na informovanie verejnosti	§ 2 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z.

7. Pravidlá používania jazyka menšiny v úradnom styku okrem zákona č. 184/1999 Z. z.

³ V § 8 ods. 2 zákona o štátnom jazyku sa priamo upravuje používanie iných jazykov (t. j. aj menšinových jazykov): „Písomné právne úkony v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu sa vyhotovujú v štátnom jazyku; popri znení v štátnom jazyku sa môže vyhotoviť aj obsahovo totožné znenie v inom jazyku.“

a zákona o štátnom jazyku upravujú aj ďalšie právne predpisy v nadväznosti na medzinárodné dohody, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj osobitné zákony. Sumár osobitných zákonov a oblastí, ktorých sa týkajú je uvedený v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2: Sumár osobitných zákonov a oblastí, ktorých sa tieto zákony týkajú

Ustanovenie a názov právneho predpisu	Oblasť
§ 155 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok	Občianske súdne konanie
§ 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok	Občianske súdne konanie
§ 54 ods. 1 a 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok	Správne súdne konanie
§ 5 ods. 1 písm. e) a g) a § 27a zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Vysielanie Rozhlasu a televízie Slovenska
§ 2 ods. 20 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok	Trestné konanie
§ 2 ods. 11 zákona č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch publikácií a o registri v oblasti médií a audiovizie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o publikáciách)	Periodická tlač
§ 11 ods. 2, § 12 ods. 3 a § 18 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Školstvo
§ 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností	Postavenie cirkví
§ 38 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky
§ 2 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v znení neskorších predpisov	Používanie mena a priezviska
§ 16 a § 19 ods. 3 a 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov	Používanie mena a priezviska v matrikách
§ 6 ods. 5, § 16 ods. 8 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)	Slobodný prístup k informáciám
§ 19 ods. 9, § 20 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách)	Vysielanie v jazykoch národnostných menšín
Zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ⁴	Voľby
Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov	Správne konanie

⁴ Zákon upravuje podmienky výkonu volebného práva a organizáciu volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do Európskeho parlamentu, volieb prezidenta Slovenskej republiky, ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a spôsob vykonania referenda vyhláseného podľa článku 93 až 99 ústavy.

Čl. IV Základné pojmy zákona č. 184/1999 Z. z.

1. *Občan Slovenskej republiky*

Zákon č. 184/1999 Z. z. priznáva právo na používanie jazyka menšiny občanovi Slovenskej republiky⁵ (§ 1 ods. 1), ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine.

2. *Príslušnosť k národnostnej menšine*

Podľa čl. 12 ods. 3 ústavy má každý právo slobodne rozhodovať o svojej národnosti. Zakazuje sa akékoľvek ovplyvňovanie tohto rozhodovania a všetky spôsoby nátlaku smerujúce k odnárodnovaniu. Podľa čl. 33 ústavy nesmie byť príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej menšine alebo etnickej skupine nikomu na ujmu. Uplatňovanie práva na používanie jazyka národnostnej menšiny predpokladá príslušnosť občana k národnostnej menšine, pričom každý občan má právo rozhodovať o svojej národnosti na základe vlastnej vôle.

3. *Jazyk menšiny*

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa jazykom menšiny na účely tohto zákona rozumie kodifikovaný alebo štandardizovaný jazyk tradične používaný na území Slovenskej republiky jej občanmi patriacimi k národnostnej menšine, ktorý je odlišný od štátneho jazyka; jazykom menšiny je bulharský jazyk, český jazyk, chorvátsky jazyk, maďarský jazyk, nemecký jazyk, poľský jazyk, rómsky jazyk, rusínsky jazyk a ukrajinský jazyk.

Výpočet jazykov menšín je totožný s výpočtom vo vyhlásení, ktoré Slovenská republika urobila pri uložení ratifikačnej listiny k Európskej charte regionálnych alebo menšinových jazykov a je plne v súlade s týmto medzinárodným dokumentom a ktorý je uvedený v Oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 588/2001 Z. z.. V súlade s oznámením sú podľa čl. 3 ods. 1 jazykovej charty „regionálnymi alebo menšinovými jazykmi“ v Slovenskej republike jazyky: bulharský, český, chorvátsky, maďarský, nemecký, poľský, rómsky, rusínsky a ukrajinský⁶. V roku 2015 bola listom stáleho predstaviteľa Slovenskej republiky pri Rade Európy notifikovaná generálnemu tajomníkovi Rady Európy informácia o uznaní ruského jazyka a srbského jazyka za menšinové jazyky v Slovenskej republike v zmysle časti II jazykovej charty⁷.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 35/2023 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 15 %

⁵ Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

⁶ Parlamentná tlač č. 918/2001 Návrh na vyslovenie súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky s Európskou chartou regionálnych alebo menšinových jazykov.

⁷ Na základe návrhu zástupcu srbskej národnostnej menšiny a zástupcu ruskej národnostnej menšiny Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny inicioval proces uznania ruského a srbského jazyka za menšinové jazyky v Slovenskej republike v zmysle jazykovej charty, ktorý prostredníctvom Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny viedol k úspešnej finalizácii celého procesu. V tejto súvislosti bola uznesením vlády Slovenskej republiky č. 618/2015 uložená úloha podpredsedovi vlády a ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky notifikovať generálnemu tajomníkovi Rady Európy uznanie ruského jazyka a srbského jazyka za menšinové jazyky v Slovenskej republike v zmysle časti II jazykovej charty. Informácia o uznaní ruského jazyka a srbského jazyka za menšinové jazyky v Slovenskej republike v zmysle časti II jazykovej charty bola v zmysle uvedeného uznesenia notifikovaná generálnemu tajomníkovi Rady Európy listom stáleho predstaviteľa Slovenskej republiky pri Rade Európy 25. novembra 2015. Vyhlásenie Slovenskej republiky bolo zaregistrované Sekretariátom generálneho tajomníka Rady Európy 27. novembra 2015. Pozri: <http://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties/-/conventions/treaty/148/declarations>.

obyvateľstva (ďalej len „nariadenie vlády SR č. 35/2023 Z. z.) vymenúva v súlade s výsledkami sčítania obyvateľov obce, ktoré spĺňajú zákonné kritériá vo vzťahu k:

- maďarskej národnostnej menšine;
- ukrajinskej národnostnej menšine;
- rusínskej národnostnej menšine;
- rómskej národnostnej menšine a
- nemeckej národnostnej menšine.

V zmysle § 2 ods. 9 zákona č. 184/1999 Z. z. používanie českého jazyka upravuje § 3 ods. 4 zákona o štátnom jazyku⁸.

4. Kodifikovaný jazyk

Jazykom menšiny sa na účely zákona č. 184/1999 Z. z. rozumie kodifikovaný alebo štandardizovaný jazyk tradične používaný na území Slovenskej republiky jej občanmi patriacimi k národnostnej menšine, ktorý je odlišný od štátneho jazyka. Kodifikovaný jazyk je vedecké poznanie normy spisovného jazyka, ktoré je zachytené v príručkách a prijímané používateľmi jazyka v istom období ako záväzná⁹.

Povinné subjekty používajú spravidla kodifikovanú podobu jazyka¹⁰. Občania patriaci k národnostným menšinám používajú jazyky menšín v podobe tradične používanej na území Slovenskej republiky. Použitie nespisovných jazykových prostriedkov alebo použitie iných (napríklad slovenských) prvkov v kontexte jazyka menšiny však nevyklučuje, aby sa komunikácia považovala za komunikáciu v jazyku menšiny.

5. Štandardizovaný jazyk

Okrem kodifikovaného jazyka zákon č. 184/1999 Z. z. uvádza aj štandardizovaný jazyk. Nie všetky jazyky v Slovenskej republike, ktoré uvádza zákon č. 184/1999 Z. z., majú kodifikovanú podobu. To sa vzťahuje najmä na rómsky jazyk, ktorý bol štandardizovaný 29. júna 2008 v Bratislave. V rámci procesu štandardizácie bola pri Úrade splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity koncom roka 1999 zriadená Koordinačná rada pre rómsky jazyk a literatúru pri Katedre rómskej kultúry Univerzity Konštantína filozofa v Nitre, ktorá postupne za účasti ďalších expertov pripravila štandardizáciu rómskeho jazyka na základe východoslovenskej rómčiny.

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z., ak je k dispozícii štandardizovaná podoba menšinového jazyka, používa sa spravidla táto štandardizovaná podoba.

⁸ „Fyzická osoba a právnická osoba v úradnom styku s orgánom podľa odseku 1 a v úradnom styku s právnickou osobou podľa odseku 1 používa štátny jazyk, ak tento zákon, osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, neustanovuje inak. Osoba, ktorej materinským jazykom je jazyk spĺňajúci požiadavku základnej zrozumiteľnosti z hľadiska štátneho jazyka, môže v úradnom styku s orgánom podľa odseku 1 a v úradnom styku s právnickou osobou podľa odseku 1 používať svoj materinský jazyk. Orgány a právnické osoby podľa odseku 1 sú povinné prijať listinu v jazyku spĺňajúcom požiadavku základnej zrozumiteľnosti z hľadiska štátneho jazyka, ak ide o listinu vydanú alebo overenú príslušnými orgánmi Českej republiky.“

⁹ Pozri: <http://slovníky.juls.savba.sk>, výsledky hľadania pre pojem „kodifikácia“ v kontexte lingvistiky.

¹⁰ Ide napríklad o jazyky tých národnostných menšín s materskou krajinou, ktoré disponujú kodifikovanou podobou jazyka, teda o maďarský, ukrajinský a nemecký jazyk. Rovnako rusínsky jazyk má svoju kodifikovanú podobu, keďže 27. januára 1995 sa v Bratislave uskutočnil akt kodifikácie rusínskeho spisovného jazyka na Slovensku (Plišková Anna: Rusínsky jazyk na Slovensku: náčrt vývoja a súčasné problémy. Metodicko-pedagogické centrum v Prešove. 2007. Dostupné na: http://www.unipo.sk/public/media/11525/Rusinsky_jazyk_na_Slovensku.pdf).

6. Štátny jazyk

Podľa čl. 6 ods. 1 ústavy a § 1 ods. 1 zákona o štátnom jazyku je štátnym jazykom na území Slovenskej republiky slovenský jazyk. Podľa § 1 ods. 4 zákona o štátnom jazyku sa na používanie jazykov národnostných menšín a etnických skupín vzťahujú osobitné predpisy, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 11 zákona o štátnom jazyku, štátnym jazykom sa rozumie slovenský jazyk v kodifikovanej podobe podľa § 2 ods. 2; tým sa nevyklučuje používanie inojazyčných nových odborných pojmov, termínov alebo pomenovaní nových skutočností, na ktoré sa ešte neustálil a nekodifikoval v štátnom jazyku vhodný rovnocenný výraz, ako aj používanie nespisovných jazykových prostriedkov, ak ide o ich funkčné využitie, najmä v umeleckej tvorbe a v publicistike. Podľa § 2 ods. 2 zákona o štátnom jazyku, kodifikovanú podobu štátneho jazyka, na podnet odborných slovakistických výskumných pracovísk a odborníkov v oblasti štátneho jazyka, schvaľuje a zverejňuje Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky na svojom webovom sídle.

7. Úradný styk

Úradným stykom sa rozumie súhrn činností a úkonov štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy, územnou samosprávou zriadených právnických osôb, zamestnancov a štátnych zamestnancov týchto orgánov a právnických osôb, príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov a hasičských jednotiek pri výkone ich úradných povinností, pri ústnej alebo písomnej komunikácii s občanmi a pri vybavovaní úradných vecí.

Zákon č. 184/1999 Z. z. v § 2 ods. 3 rozlišuje medzi ústnym úradným stykom a písomným úradným stykom. Ústnym úradným stykom sa rozumie napríklad ústne podanie, ústne požiadanie o informáciu, výpoveď v rámci správneho konania. Ústny úradný styk môže prebiehať osobne alebo telefonicky. Písomným úradným stykom sa rozumie predloženie podaní, dôkazov alebo iných listín orgánu verejnej správy, ako aj odpoveď orgánu verejnej správy podaná písomne, vo forme verejnej listiny alebo iného dokumentu. Za písomnú komunikáciu sa považuje aj komunikácia faxom, e-mailom, telefaxom alebo telegraficky (bez ohľadu na to, či takéto podanie treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice).

8. Úradná agenda

Úradnou agendou sa rozumie súhrn administratívnych úkonov a materiálov týkajúcich sa úradnej činnosti orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy a samosprávou zriadených právnických osôb. Do úradnej agendy v zmysle § 3 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z. patria najmä zápisnice, uznesenia, štatistiky, evidencie, úradné záznamy, bilancie, informácie určené pre verejnosť a agenda cirkví a náboženských spoločností určená pre verejnosť, okrem matriky.

9. Orgán verejnej správy

Zákon č. 184/1999 Z. z. ustanovuje povinnosti v oblasti používania jazykov menšín pre orgány verejnej správy v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. sa za orgány verejnej správy považujú orgány miestnej štátnej správy, orgány územnej samosprávy a územnou samosprávou zriadené právnické osoby. Za orgány miestnej štátnej správy sa považujú tie orgány, o ktorých osobitný zákon ustanovuje, že vykonávajú štátnu správu, pričom nejde o ústredné orgány štátnej správy alebo o orgány štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou.

Územnú samosprávu tvorí obec¹¹ a vyšší územný celok. Povinnou osobou podľa zákona č. 184/1999 Z. z. sú aj samosprávne kraje, a to podľa § 1 ods. 7 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého samosprávnemu kraju možno vo veciach územnej samosprávy ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

Zákon č. 184/1999 Z. z. neodvodzuje právo občanov Slovenskej republiky patriacich k národnostnej menšine používať jazyk menšiny pred orgánom miestnej štátnej správy od miesta sídla príslušného orgánu, ale od miesta komunikácie. Ak je miestom komunikácie obec, ktorá sa nachádza v zozname uvedenom v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z. je orgán verejnej správy, ktorý je adresátom komunikácie, povinný postupovať v súlade s § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. Z uvedeného vyplýva, že ak sa organizačná zložka orgánu štátnej správy nachádza v obci, ktorá je uvedená v zozname podľa vyššie uvedeného nariadenia vlády Slovenskej republiky, považuje sa za orgán verejnej správy podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.¹²

V súčinnosti s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Ministerstvom financií Slovenskej republiky v spolupráci s Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky, Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky a Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky boli identifikované orgány štátnej správy a ich organizačné zložky, v ktorých sa popri štátnom jazyku v úradnom styku používa i jazyk menšiny, pričom tieto zoznamy sú pravidelne aktualizované.

V súlade s § 2 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. sa označenie orgánu verejnej správy, umiestnené na budovách v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., uvádza popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny. Zároveň podľa § 4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. sa popri názve obce v štátnom jazyku uvádza aj označenie obce v jazyku národnostnej menšiny na budovách orgánov verejnej správy. Odborné terminologické slovníky, zverejnené na webovom sídle splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny, obsahujú aj preklady názvov niektorých orgánov verejnej správy.

10. Obec

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami¹³. Územie obce je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie alebo viac katastrálnych území.¹⁴ Obec zriaďuje, zrušuje, rozdeľuje alebo obce zlučuje vládou nariadením. Rozhodnúť o tom možno iba so súhlasom obce a na základe stanoviska okresného úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa obec nachádza¹⁵.

V zmysle § 1a ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov a § 2 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov sa vo

¹¹ Pozri ďalší bod (čl. IV bod 10 tohto metodického usmernenia).

¹² Pozri: <https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/spravy-a-koncepcne-materialy/sprava-o-stave-pouzivania-jazykov-narodnostnych-mensin/>.

¹³ § 1 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

¹⁴ § 2 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.

¹⁵ § 2 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.

vymedzenom rozsahu za obec považuje aj mestská časť hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava a mestská časť mesta Košice.

11. Právnická osoba zriadená územnou samosprávou

Právnickou osobou zriadenou územnou samosprávou sa rozumie rozpočtová organizácia a príspevková organizácia. Používanie jazyka menšiny právnickými osobami, pôsobiacimi v oblasti predškolskej výchovy, základných škôl, stredných škôl a kultúry podľa § 5 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z., ako aj právnickými osobami v oblasti zdravotníckych, sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, upravujú osobitné zákony.

12. Fyzická osoba – podnikateľ

V zmysle § 2 zákona č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov sa živnosťou rozumie sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, s cieľom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu, a za podmienok ustanovených týmto zákonom. Podľa § 5 tohto zákona môže živnosť prevádzkovať fyzická osoba (živnostník), ak splní podmienky ustanovené týmto zákonom. Na účely tohto zákona sa slovenskou fyzickou osobou rozumie fyzická osoba s bydliskom, ktorým treba rozumieť trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

13. Podanie

Podaním sa rozumie úkon občana smerujúci k orgánu verejnej správy v určitej úradnej veci. Podaním sa môže konanie začínať a podanie možno podať aj v rámci prebiehajúceho konania. Náležitosti podania upravuje všeobecný predpis o správnom konaní¹⁶ alebo osobitné zákony. Napríklad, ak občan Slovenskej republiky začne konanie vo veci zmeny mena, či priezviska, postupuje v zmysle zákona o matrikách. V prípade založenia, zrušenia alebo prerušenia živnosti sa postupuje v súlade so živnostenským zákonom atď.¹⁷

14. Odpoveď na podanie

Odpoveď na podanie je úkon orgánu verejnej správy v následnej komunikácii s občanom, ako reakcia na podanie občana. Odpoveďou na podanie nie je len odpoveď, ktorou sa vec vybaví, ale aj všetky priebežné úkony orgánu verejnej správy v komunikácii s občanom. Odpoveď na podanie môže byť ústna alebo písomná.

15. Verejná listina

Verejnou listinou sa rozumie písomnosť vydaná na základe zákona štátnym orgánom alebo iným orgánom verejnej moci v rámci jeho pôsobnosti, ktorá zakladá, mení alebo ruší práva alebo povinnosti alebo osvedčuje ich vznik, zmenu alebo zánik, alebo osvedčuje totožnosť osoby alebo veci, ich stav, vlastnosti alebo spôsobilosť alebo právom chránené záujmy¹⁸, ako aj listina, ktorá je osobitným predpisom vyhlásená za verejnú¹⁹.

¹⁶ § 19 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

¹⁷ Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov, zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

¹⁸ § 131 ods. 5 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

¹⁹ Napríklad zákon č. 395/2019 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Za verejné listiny sa považujú napríklad rozhodnutia vydané v správnom konaní, občianske preukazy, cestovné pasy, doklady o získanom vzdelaní, ale aj ďalšie úradné dokumenty vydávané orgánmi verejnej správy, napríklad stavebné povolenie, potvrdenie o trvalom pobyte, ako aj rôzne iné potvrdenia, povolenia, oprávnenia, vyhlásenia, vyjadrenia, osvedčenia, preukazy a podobne.

16. Rovnopis

Rovnopis je jeden z viacerých exemplárov tej istej listiny, ktorý má všetky náležitosti ako ostatné exempláre a má rovnakú právnu relevanciu ako ostatné exempláre tejto listiny.

17. Úradný formulár

Úradným formulárom podľa zákona č. 184/1999 Z. z. o sa rozumie dokument – nevyplnené tlačivo, blanketa – pripravený orgánom verejnej správy, do ktorého potrebné údaje vyplní občan Slovenskej republiky. Úradný formulár môže byť pripravovaný centrálnne – ústredným orgánom štátnej správy a distribuovaný orgánom miestnej štátnej správy alebo priamo orgánom verejnej správy. Vzor úradného formulára môže byť určený všeobecne záväzným právnym predpisom alebo priamo orgánom verejnej správy.

18. Účastníci konania a osoby zúčastnené na konaní

V zmysle druhej časti tretieho oddielu (§ 14 až 15a) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), platí, že „účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak. Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva.“.

Zúčastnenou osobou je iná osoba, ktorá má na základe zákona právo zúčastniť sa konania alebo jeho časti.

19. Názov obce a jej časti

Obec a jej časť má svoj názov. Názov obce a jej časti sa uvádza v štátnom jazyku. Označenie obce a jej časti v inom jazyku upravuje zákon č. 184/1999 Z. z. Názov obce určuje alebo mení vláda Slovenskej republiky nariadením; názov obce možno zmeniť iba so súhlasom obce. Názvy častí obcí určuje a mení Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) na návrh obce. Obec, ktorá vznikne zlúčením obcí, má spravidla názov jednej zo zlučovaných obcí. Ak zlučované obce neustanovia v dohode o zlúčení obcí názov novej obce, lebo sa na ňom nedohodli, navrhne ho Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Výnimočne možno určiť aj zložený názov obce. Obec, ktorá vznikne rozdelením obce, má spravidla názov, ktorý mala ako časť obce. Ak nová obec nevznikla z bývalej časti obce, určí sa jej názov podľa názvu miestnej časti, podľa pomenovania významného prírodného útvaru, javu alebo historickej udalosti súvisiacej s územím obce alebo nežijúcej významnej osobnosti. Nepripustný je názov obce a názov časti obce, ktorý je dlhý, duplicitný, urážajúci mravnosť, náboženské alebo národnostné cítenie alebo je nepriliehavý vzhľadom na historický vývin územia²⁰.

O zmene názvu obce môže obecné zastupiteľstvo vyhlásiť miestne referendum. Výsledky miestneho referenda sú platné, ak sa na ňom zúčastnila aspoň polovica oprávnených voličov a ak bolo rozhodnutie prijaté nadpolovičnou väčšinou platných hlasov účastníkov miestneho

²⁰ § 1a zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.

referenda²¹. Ak sa v miestnom referende vysloví súhlas so zmenou názvu obce, vláda Slovenskej republiky môže rozhodnúť o takejto zmene názvu obce.

20. Označenie obce a jej časti v jazyku menšiny

Označenie obce v jazyku menšiny sa používa na miestach a spôsobom vymedzeným zákonom č. 184/1999 Z. z. V zmysle § 2 ods. 2 tohto zákona, zoznam obcí, ako aj zoznam označení obcí a ich častí v jazykoch menšín, ustanovuje nariadenie vlády SR č. 35/2023 Z. z. Na miestach vymedzených zákonom sa používajú označenia obcí v jazyku menšiny v podobe uvedenej v tomto nariadení.

V súlade s § 4a zákona č. 184/1999 Z. z. týkajúceho sa miestneho referenda o zmene označenia obce môže obec formou hlasovania svojich obyvateľov rozhodnúť o zmene označenia obce v jazyku menšiny uvedenej v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z.²²

21. Dopravné značky s označením v jazyku menšiny

Dopravná značka s označením v jazyku menšiny je dopravná značka označujúca začiatok obce a koniec obce v jazyku národnostnej menšiny²³. Podrobnosti o dopravných značkách označujúcich začiatok obce a jej častí a koniec obce a jej častí v jazyku národnostnej menšiny upravuje Príloha č. 4 k vyhláške Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 30/2020 Z. z. o dopravnom značení, II. Značky o cestách s osobitnými pravidlami.

Viac informácií o dopravných značkách v jazykoch menšín je dostupných v čl. VIII. Usmernenia k aplikácii § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov²⁴ a čl. III. bod. 14 a čl. IX. bod 1 Metodického usmernenia na zabezpečenie plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. v podmienkach vyšších územných celkov (samosprávnych krajov)²⁵.

22. Štandardizované geografické názvy

V zmysle § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. sa v odborných publikáciách, v tlači a v iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy, ak sa v nich používa jazyk menšiny, sa popri štandardizovaných geografických názvoch môžu uvádzať aj označenia geografických objektov, ktoré sú vžitú a zaužívané v jazyku menšiny, aj v jazyku menšiny.

Podľa § 2 ods. 17 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o geodézii a kartografii“) je štandardizácia geografického názvoslovia súbor opatrení zabezpečujúci jednotnosť geografických názvov a záväznosť ich používania. O štandardizácii názvov nesídlných geografických objektov a špecifických sídelných objektov z územia Slovenskej republiky, ktoré sú obsahom základnej bázy údajov pre geografický informačný systém, vžitých podobách slovenských názvov sídelných a nesídlných geografických objektov a špecifických sídelných objektov z územia mimo Slovenskej republiky a názvov mimozemských objektov, ako aj o spôsobe prepisu názvov geografických objektov a špecifických sídelných objektov z územia mimo Slovenskej republiky z krajín používajúcich inú než latinkovú abecedu a iný než latinkový systém písma do latinky rozhoduje Úrad geodézie, kartografie a katastra

²¹ § 11a zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.

²² Podľa § 4a ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa na miestne referendum o zmene označenia obce vzťahuje zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.

²³ § 4 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z.

²⁴ https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/site/assets/files/3780/usmernenie_k_aplikacii_4_ods_6_zakona_c_184-1999_z_z_o_pouzivani_jazykov_narodnostnych_mensin-1.pdf.

²⁵ https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/site/assets/files/3578/metodicke_usmernenie_vuc.pdf.

Slovenskej republiky podľa pravidiel slovenského pravopisu so súhlasom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.²⁶

Štandardizované geografické názvy sú záväzné pre vydavateľov kartografických diel, odborných publikácií, na používanie v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy; rovnako to platí pre vydavateľov kartografických diel a odborných publikácií vydávaných v cudzom jazyku a na používanie v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie šírených v cudzom jazyku. Používanie označení geografických objektov v jazykoch menšín upravuje osobitný zákon, ktorým je zákon č. 184/1999 Z. z.²⁷

23. Označenia geografických objektov v jazyku menšiny

V súlade s vyššie citovaným odsekom § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. sú označenia geografických objektov (nesídelných geografických objektov a špecifických sídelných objektov z územia Slovenskej republiky, sídelných a nesídelných geografických objektov z územia mimo Slovenskej republiky a mimozemských objektov) vžitú a zaužívanú v jazyku menšiny. Označenia geografických objektov v jazyku menšiny nie sú štandardizovanými geografickými názvami.

24. Zdravotnícke zariadenie, zariadenie sociálnych služieb a zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Zdravotníckym zariadením²⁸ sa rozumie prevádzkový útvar zriadený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Zdravotníckymi zariadeniami sa v zmysle zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov rozumiejú:

- zdravotnícke zariadenie ambulantnej zdravotnej starostlivosti;
- zdravotnícke zariadenie ústavnej zdravotnej starostlivosti;
- zdravotnícke zariadenie lekárenskej starostlivosti.

Podrobnejšie členenie zdravotníckych zariadení je uvedené vo vysvetlivkách na konci dokumentu²⁹.

²⁶ § 18 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov.

²⁷ § 18 ods. 7 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z.

²⁸ § 7 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁹ Zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti sú:

- a) ambulancia 1. všeobecná, 2. špecializovaná; 3. ambulantnej pohotovostnej služby, 3a. ambulancia pevnej ambulantnej pohotovostnej služby, 3aa. ambulancia pevnej ambulantnej pohotovostnej služby pre dospelých, 3ab. ambulancia pevnej ambulantnej pohotovostnej služby pre deti a dorast, 3b. ambulancia doplnkovej ambulantnej pohotovostnej služby, 3ba. ambulancia doplnkovej ambulantnej pohotovostnej služby pre dospelých, 3bb. ambulancia doplnkovej ambulantnej pohotovostnej služby pre deti a dorast, 4. záchrannej zdravotnej služby 4a. ambulancia rýchlej lekárskej pomoci, 4b. ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci, 4c. ambulancia rýchlej lekárskej pomoci s vybavením mobilnej intenzívnej jednotky, 4d. ambulancia vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby, 4e. ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci „S“, 5. zubno – lekárskej pohotovostnej služby, 6. mobilné odberové miesto, 7. epidemiologická ambulancia, 7a. epidemiologická ambulancia pre dospelých, 7b. epidemiologická ambulancia pre deti a dorast, b) zariadenie na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, c) stacionár, d) poliklinika, e) agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, f) zariadenie spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, g) mobilný hospic. h) tkanivové zariadenie, i) referenčné laboratórium, j) ambulancia dopravnej zdravotnej služby.
- Zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti sú:

Zariadením sociálnych služieb sa rozumie zariadenie na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby zriadené podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov³⁰. K zariadeniam sociálnych služieb v zmysle citovaného zákona patria aj:

- sociálne služby krízovej intervencie;
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi;
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku;
- sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií;
- podporné služby.

Konkrétne druhy zariadení sociálnych služieb sú uvedené vo vysvetlivkách na konci dokumentu³¹.

V zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov prostredie utvorené a usporiadané na výkon opatrení podľa tohto zákona je zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. V súlade s § 71 citovaného zákona opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva okrem orgánov štátnej správy aj:

- obec;
- vyšší územný celok;

a) nemocnica 1. všeobecná, 2. špecializovaná, b) liečebňa, c) hospic, d) dom ošetrovateľskej starostlivosti, e) prírodné liečebné kúpele, f) kúpeľná liečebňa, g) zariadenie biomedicínskeho výskumu, h) detenčný ústav, i) detenčný ústav pre mladistvých.

Zariadenia lekárenskej starostlivosti upravuje § 20 zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³⁰ § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

³¹ Sociálne služby podľa druhu sú:

- sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:
 1. terénna sociálna služba krízovej intervencie, 2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú: 2.1. nízkoprahové denné centrum, 2.2. integračné centrum, 2.3. komunitné centrum, 2.4. nocľaháreň, 2.5. útulok, 2.6. domov na polceste, 2.7. zariadenie núdzového bývania, 3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu;
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:
 1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, 2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, 3. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, 4. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, 5. služba včasnej intervencie;
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:
 1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú: 1.1. zariadenie podporovaného bývania, 1.2. zariadenie pre seniorov, 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby, 1.4. rehabilitačné stredisko, 1.5. domov sociálnych služieb, 1.6. špecializované zariadenie, 1.7. denný stacionár, 2. domáca opatrovateľská služba, 3. prepravná služba, 4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba, 5. tlmočnická služba, 6. sprostredkovanie tlmočnickej služby, 7. sprostredkovanie osobnej asistencie, 8. požičiavanie pomôcok;
- sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú: 1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, 2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.
- podporné služby, ktorými sú: 1. odľahčovacia služba, 2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, 3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, 4. podpora samostatného bývania, 5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni, 6. poskytovanie sociálnej služby v práci, 7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

- akreditovaný subjekt;
- právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 10 tohto zákona;
- sociálny pracovník vykonávajúci samostatnú prax sociálneho pracovníka výkonom opatrenia podľa § 73 ods. 4 písm. b) tohto zákona.

25. Služobný styk

Služobným stykom sa rozumie vnútorná komunikácia zamestnancov orgánu verejnej správy, príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a obecnej polície týkajúca sa ich služobnej činnosti. Podľa § 6 ods. 1 zákona o štátnom jazyku v ozbrojených silách, v Policajnom zbore, v Slovenskej informačnej službe, v Národnom bezpečnostnom úrade, v Zbore väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, v Železničnej polícii a v Hasičskom a záchrannom zbore sa v služobnom styku používa štátny jazyk. Služobný styk nie je priama komunikácia zamestnancov orgánu verejnej správy, príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a obecnej polície s občanmi.

26. Ozbrojené sily Slovenskej republiky, ozbrojené bezpečnostné zbory, iné ozbrojené zbory, Hasičský a záchranný zbor a obecná polícia

V zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov sa na zachovanie mieru, zaručovanie obrany Slovenskej republiky a na plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, vytvárajú ozbrojené sily.

V zmysle čl. 1 ods. 6 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov ozbrojené sily tvoria:

- v stave bezpečnosti profesionálni vojaci, vojaci v zálohe povolaní na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojaci dobrovoľnej vojenskej prípravy;
- v čase vojny a vojnového stavu profesionálni vojaci, vojaci v zálohe povolaní na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl, vojaci dobrovoľnej vojenskej prípravy, vojaci v zálohe povolaní na výkon mimoriadnej služby a registrovaní občania povolaní na výkon mimoriadnej služby, ktorí sú na základe odvodného konania odvedení;
- v čase výnimočného stavu a núdzového stavu profesionálni vojaci, vojaci v zálohe povolaní na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl, vojaci dobrovoľnej vojenskej prípravy a vojaci v zálohe povolaní na výkon mimoriadnej služby.

K ozbrojeným bezpečnostným zborom v súčasnosti patria Policajný zbor a Zbor väzenskej a justičnej stráže.

Podľa § 1 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov je Policajný zbor ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy vo veciach vnútorného poriadku, bezpečnosti, boja proti zločinnosti vrátane jej organizovaných foriem a medzinárodných foriem a úlohy, ktoré pre Policajný zbor vyplývajú z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky. Podľa § 2 ods. 2 tohto zákona policajný zbor plní úlohy štátnej správy³² a iné úlohy³³, ak tak ustanovujú osobitné predpisy.

³² Napríklad zákon č. 395/2019 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a streľbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

Podľa § 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov, Zbor väzenskej a justičnej stráže je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy na úseku výkonu väzby, výkonu trestu odňatia slobody, ochrany objektov zboru, objektov detenčného ústavu a v ich blízkosti, ochrany verejného poriadku a bezpečnosti v objektoch súdu, objektoch prokuratúry a v ich blízkosti. Podľa § 4 ods. 1 písm. u) tohto zákona Zbor väzenskej a justičnej stráže v rámci svojej pôsobnosti plní úlohy orgánu štátnej správy a iné úlohy, ak tak ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis³⁴. Ustanovenie § 7 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z. stanovuje, že „Ak príslušníci ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a obecnej polície ovládajú jazyk menšiny, v obci podľa § 2 ods. 1 môžu používať jazyk menšiny pri komunikácii s občanmi Slovenskej republiky, ktorí patria k národnostnej menšine.“. Iným ozbrojeným zborom je napríklad v zmysle § 30 ods. 4 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov ozbrojený zbor, ktorý tvoria ozbrojení príslušníci finančnej správy.

Hasičský a záchranný zbor je jednotne organizovaným zborom, ktorý plní úlohy v rozsahu a za podmienok ustanovených zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov a osobitnými právnymi predpismi. Hasičský a záchranný zbor je podriadený ministrovi vnútra Slovenskej republiky.³⁵ Podľa § 3 ods. 1 tohto zákona Hasičský a záchranný zbor plní úlohy štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi.³⁶

Obecná polícia je v zmysle § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce. Obecnú políciu zriaďuje a zrušuje obec všeobecne záväzným nariadením.

27. *Správny delikt*

Správnym deliktom sa v kontexte zákona č. 184/1999 Z. z. rozumie protiprávne konanie, ktoré spočíva v porušení vymedzených ustanovení zákona. Správneho deliktu sa môže dopustiť orgán verejnej správy (§ 7b ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.), právnická osoba alebo fyzická osoba podnikateľ (§ 7b ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z.).

predpisov, zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³³ Napríklad Trestný zákon, Civilný sporový poriadok, Civilný mimosporový poriadok, Správny súdny poriadok, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³⁴ Napríklad zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov.

³⁵ § 2 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov.

³⁶ Zákon č. 314/2001 Z. z. .

Čl. V Osobná pôsobnosť

Osobnú pôsobnosť zákona č. 184/1999 Z. z. upravuje § 1 ods. 1 citovaného zákona, podľa ktorého má právo používať jazyk menšiny občan Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine. Teda právo používať jazyk menšiny je viazané na dve podmienky, a to na slovenskú štátnu príslušnosť a na príslušnosť k národnostnej menšine. Podmienky nadobúdania, straty a osvedčovania občianstva Slovenskej republiky upravuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Údaj o slovenskej štátnej príslušnosti je uvedený napríklad aj v občianskom preukaze. Druhou podmienkou je: byť osobou patriacou k národnostnej menšine.

V súlade s čl. 12 ods. 3 ústavy má každý právo slobodne rozhodovať o svojej národnosti. Zakazuje sa akékoľvek ovplyvňovanie tohto rozhodovania a všetky spôsoby nátlaku smerujúce k odnárodnovaniu. Orgány verejnej správy neskúmajú osobitne príslušnosť osoby k národnostnej menšine, ale vychádzajú z predpokladu, že ak si osoba chce uplatniť právo používať jazyk menšiny, tak sa táto osoba považuje za osobu patriacu k národnostnej menšine. S údajmi o príslušnosti osoby k národnostnej menšine treba zaobchádzať v zmysle ustanovení zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.³⁷

Ak osoba spĺňa obidve podmienky môže používať jazyk menšiny v úradnom styku v tých obciach, na ktoré sa vzťahuje územná pôsobnosť zákona č. 184/1999 Z. z.

Čl. VI Územná pôsobnosť

Územná pôsobnosť zákona č. 184/1999 Z. z. je vymedzená v § 2 ods. 1 v spojení s § 7c ods. 1 a 2, pričom na niektoré ustanovenia zákona sa vzťahuje výnimka z územnej pôsobnosti. Zákonom vymedzená územná pôsobnosť sa nevzťahuje na nasledovné ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z.:

- § 2 ods. 8: „Občania Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine, môžu v úradnom styku v obci, ktorá nespĺňa podmienky podľa odseku 1, pri ústnej komunikácii používať jazyk menšiny, ak s tým zamestnanec orgánu verejnej správy a osoby zúčastnené na konaní súhlasia.“;
- § 4 ods. 6: „V odborných publikáciách, v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy, ak sa v nich používa jazyk menšiny, sa popri štandardizovaných geografických názvoch môžu uvádzať aj označenia geografických objektov, ktoré sú vžitie a zaužívané v jazyku menšiny, aj v jazyku menšiny.“;
- § 4 ods. 7 druhá veta: „Všetky nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti, najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri

³⁷ Metodické usmernenie č. 1/2013 Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky k pojmu osobné údaje uvádza: „Osobnými údajmi sú nielen titul, meno, priezvisko, adresa a ďalšie kontaktné údaje, dátum narodenia, rodné číslo, ako aj údaje o správaní alebo konaní, biometrické údaje, ale aj akékoľvek informácie o osobných vlastnostiach, pomeroch alebo o iných špecifických znakoch, ktoré charakterizujú alebo odhaľujú fyzickú, fyziologickú, psychickú, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu konkrétnej fyzickej osoby.“
Dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/metodicke_usmernenie_c.1_2013_k_pojmu_osobne_udaje.pdf.

cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniciach a železničných staniciach, sa môžu uvádzať aj v jazyku menšiny.“;

- § 4 ods. 8: „Nápisy na pamätníkoch, pomníkoch a pamätných tabuliach sa môžu uvádzať popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny.“;
- § 5b: "Občania Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine, majú právo rozširovať a prijímať informácie v jazyku menšiny prostredníctvom Rozhlasu a televízie Slovenska. Regionálne a lokálne vysielanie televíznej programovej služby alebo rozhlasovej programovej služby v jazykoch menšín sa realizuje za podmienok upravených osobitnými zákonmi.“.

Vyššie uvedené ustanovenia sa vzťahujú na celé územie Slovenskej republiky.

Základnou jednotkou územnej pôsobnosti, ktorá sa uplatňuje v prípade ostatných ustanovení zákona č. 184/1999 Z. z., je obec.³⁸ To znamená, že dotknuté ustanovenia zákona sa týkajú obcí, zoznam ktorých je uvedený v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. je podmienkou používania jazyka menšiny v úradnom styku, aby občania patriaci k národnostnej menšine s trvalým pobytom v obci tvorili podľa výsledkov dvoch po sebe nasledujúcich sčítaní obyvateľov najmenej 15 % obyvateľov. Táto podmienka sa uplatňuje v súlade s ust. § 7c ods. 1 zákona č. 184/1999 z. z., podľa ktorého sa pod dvomi po sebe nasledujúcimi sčítaniami obyvateľov rozumejú sčítania obyvateľov, ktorých výsledky boli vyhlásené po 1. júli 2011.

Podľa § 7c ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa ustanovenie § 2 ods. 1 nevzťahuje na tie obce, ktoré sú uvedené v nariadení vlády Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 2 platného a účinného k 1. júlu 2011³⁹, pričom tieto obce právo používať jazyk národnostnej menšiny stratia, ak podľa výsledkov troch po sebe nasledujúcich sčítaní obyvateľov po 1. júli 2011 občania Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine a majú trvalý pobyt v danej obci, ani jedenkrát netvorí v obci najmenej 15 % obyvateľov.

V obciach vymedzených v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z. môžu používať jazyk príslušnej národnostnej menšiny osoby vymedzené v čl. V tohto metodického usmernenia, a to vždy príslušný jazyk národnostnej menšiny, ktorá v tejto obci žije a spĺňa uvedeným zákonom stanovené podmienky. Ak v obci spĺňajú tieto podmienky viaceré národnostné menšiny môžu sa ich jazyky používať paralelne.

Zoznam obcí je členený podľa jednotlivých národnostných menšín, teda zahŕňa zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k maďarskej, nemeckej, rómskej, rusínskej a ukrajinskej národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % . Pre posúdenie, či sa na danú obec vzťahujú ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z. s územnou pôsobnosťou, je potrebné overiť, či sa nachádza v zozname obcí uvedenom v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z. a pre ktorú národnostnú menšinu.

³⁸ V zmysle § 2 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. je územím obce územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie alebo viac katastrálnych území.

³⁹ Nariadenie vlády SR č. 221/1999 Z. z. ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1999/221/19990901.html>)

Čl. VII

Vecná pôsobnosť

Zákon č. 184/1999 Z. z. upravuje používanie jazykov menšín predovšetkým v týchto oblastiach:

- používanie jazyka menšiny v úradnom styku;
- používanie jazyka menšiny na rokovaní orgánov verejnej správy;
- používanie jazyka menšiny pri vedení kroniky obce;
- používanie jazyka menšiny v úradnej agende;
- označenia v jazyku menšiny;
- miestne referendum o zmene označenia obce;
- používanie jazyka menšiny v konaní pred súdmi a v oblastiach predškolskej výchovy, základných škôl, stredných škôl a kultúry (zákon č. 184/1999 Z. z. v tomto prípade odkazuje na osobitné zákony⁴⁰);
- používanie jazyka menšiny v zdravotníckych zariadeniach a zariadeniach sociálnych služieb alebo zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately;
- informovanie verejnosti v jazyku menšiny;
- rozširovanie a prijímanie informácií v jazyku menšiny;
- používanie jazyka menšiny orgánmi verejnej správy a ich povinnosti;
- používanie jazyka menšiny v služobnom styku v obecnej polícii;
- používanie jazyka menšiny pri komunikácii s príslušníkmi ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a obecnej polície;
- kompetencie a právomoci úradu vlády⁴¹ v oblasti používania jazykov menšín;
- správne delikty v oblasti používania jazyka menšiny.

Čl. VIII

Úradný styk

Bližšie určenie pojmu úradný styk je uvedené v čl. IV bod 7 tohto metodického usmernenia. Úradný styk ako súhrn činností a úkonov povinných subjektov sa pri komunikácii s občanmi delí na dve oblasti: ústny úradný styk a písomný úradný styk. Zákon č. 184/1999 Z. z. rozlišuje tieto dve formy úradného styku a ustanovuje pre ne odlišné pravidlá.

⁴⁰ § 5 ods. 1 a 2 zákona č. 184/1999 Z. z.

⁴¹ Podľa čl. 5 ods. 2 písm. d) bod 4 Organizačného poriadku Úradu vlády generálny tajomník služobného úradu zabezpečuje plnenie úloh podľa zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín. Podľa čl. 24 ods. 2 písm. e) Organizačného poriadku Úradu vlády Kancelária generálneho tajomníka služobného úradu pri výkone svojej činnosti najmä zabezpečuje vybavovanie podaní podľa zákona č. 184/1999 Z. z. v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny.

Podľa čl. 24 ods. 2 písm. f) Organizačného poriadku Úradu vlády Kancelária generálneho tajomníka služobného úradu pri výkone svojej činnosti zabezpečuje najmä poskytovanie odbornej a metodickej pomoci orgánom verejnej správy a organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov pri vykonávaní zákona o používaní jazykov národnostných menšín v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny.

Podľa čl. 24 ods. 2 písm. g) Organizačného poriadku Úradu vlády Kancelária generálneho tajomníka služobného úradu pri výkone svojej činnosti najmä zabezpečuje vypracovanie správy raz za dva roky o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny a jej predloženie na rokovanie vlády prostredníctvom vedúceho úradu vlády.

1. Ústny úradný styk

V prípade ústneho úradného styku v zmysle § 2 ods. 8 zákona č. 184/1999 Z. z. platí, že občan Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine môže na celom území Slovenskej republiky používať jazyk menšiny v úradnom styku, ak s tým zamestnanec orgánu verejnej správy a osoby zúčastnené na konaní súhlasia. Toto ustanovenie sa vzťahuje na jedenásť jazykov menšín⁴². To znamená, že občan Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, môže používať v ústnom úradnom styku jazyk menšiny, ak s tým zamestnanec orgánu verejnej správy a osoby zúčastnené na konaní súhlasia, aj v obci, ktorá nie je uvedená v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z. Ak ide o ústnu podobu podania, platia preň podmienky ustanovené v § 2 ods. 8 zákona č. 184/1999 Z. z. Ak je toto ústne podanie doplnené písomnou formou podania, potom ide o písomný úradný styk, na ktorý sa citované ustanovenie nevzťahuje.

V obciach uvedených v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z. sa príslušný jazyk menšiny môže používať v ústnom aj písomnom úradnom styku. Orgán verejnej správy v týchto obciach je podľa § 7 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. povinný vytvárať podmienky na používanie jazyka menšiny.

2. Písomný úradný styk

Písomný úradný styk medzi občanom a orgánom verejnej správy môže smerovať od občana k orgánu verejnej správy alebo od orgánu verejnej správy k občanovi. To znamená, že občan podáva písomné podanie formou žiadosti alebo prostredníctvom predtlačенých formulárov, prípadne zasiela dôkazy alebo písomné listiny orgánu verejnej správy. Na druhej strane môže písomný úradný styk iniciovať orgán verejnej správy tým, že občanovi zasiela odpovede, rozhodnutia, verejné listiny (napríklad rodný list, sobášny list, úmrtný list, povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia) alebo úradné formuláre.

Občan Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine môže za podmienok ustanovených v § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. podávať a predkladať podania, dôkazy a písomné listiny. K nim patria napríklad podnety na začatie konania, doplnenie podnetov v priebehu konania, sťažnosti, námietky, odvolania a iné vrátane písomnej korešpondencie. V jazyku menšiny môže byť napísaný celý text takýchto písomností alebo len ich časť. Aj podanie, ktoré je napísané v jazyku menšiny len čiastočne, sa považuje za podanie v jazyku menšiny. To znamená, že ak občan Slovenskej republiky zaslal orgánu verejnej správy podnet na začatie konania v štátnom jazyku, tým nie je vylúčená možnosť, aby prílohy k tomuto podaniu boli napísané aj v jazyku menšiny a naopak. Ak je orgánu verejnej správy doručené podanie v jazyku menšiny, orgán verejnej správy vyhotoví jeho preklad do štátneho jazyka.⁴³ Keďže orgán verejnej správy vedie písomnú agendu v štátnom jazyku, podanie v jazyku menšiny uloží do spisu v štátnom jazyku. Ak však originál podania bol napísaný v jazyku menšiny, orgán verejnej správy uloží spolu s prekladom podania do štátneho jazyka aj jeho originál.

Orgán verejnej správy overí, či je oprávnený prijímať podania v jazyku menšiny (t. j. či ide o orgán verejnej správy v zmysle § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.). Pre určenie povinného

⁴² Podrobnejšie k jazykom menšín používaných na území Slovenskej republiky pozri v čl. IV. bod 3 tohto metodického usmernenia.

⁴³ § 3 ods. 2 písm. c) zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

subjektu – orgánu verejnej správy je rozhodujúce miesto komunikácie orgánu verejnej správy s občanom, nie sídlo tohto orgánu verejnej správy. Ak orgán verejnej správy má sídlo v obci, ktorá sa nenachádza v zozname obcí, ktoré sú súčasťou nariadenia vlády SR č. 35/2023 Z. z., ale jeho pobočka, pracovisko, stanica alebo kontaktné miesto sa nachádza v obci podľa tohto nariadenia, tento subjekt je povinný zabezpečiť možnosť používať jazyk menšiny. Teda napríklad občan, ktorý podal podanie na obec, ako na stavebný úrad pričom sa táto obec nachádza v zozname podľa tohto nariadenia, ale agendu v oblasti stavebníctva vykonáva spoločný stavebný úrad so sídlom v obci, ktorá sa v tomto zozname nenachádza, má právo na odpoveď i v jazyku menšiny.

V súlade s § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. orgán verejnej správy poskytne odpoveď na podanie napísané v jazyku menšiny okrem štátneho jazyka aj v jazyku menšiny s výnimkou vydávania verejných listín, pričom táto výnimka sa netýka verejných listín podľa § 2 odsekov 4 a 5 tohto zákona. Teda, ak ide o odpoveď na žiadosť alebo podnet, ktorý sa netýka vydania verejných listín v zmysle § 2 ods. 4 a 5 zákona č. 184/1999 Z. z. (rozhodnutie, rodný list, sobášny list, úmrtný list, povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia) orgán verejnej správy vyhotoví odpoveď v štátnom jazyku i v jazyku menšiny. V uvedenom prípade nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 535/2011 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie č. 535/2011 Z. z.“), nešpecifikuje grafický spôsob umiestnenia textu v štátnom jazyku a textu v jazyku menšiny. To znamená, že texty môžu byť usporiadané rôznymi spôsobmi, a to napríklad: v dvoch stĺpcoch na jednej listine, pod sebou na jednej listine alebo na dvoch samostatných listinách. Text v jazyku menšiny nemusí byť úradne overeným prekladom textu v štátnom jazyku. Text v jazyku menšiny môže vyhotoviť aj zamestnanec orgánu verejnej správy ovládajúci jazyk menšiny. Text v jazyku menšiny má byť presným ekvivalentom textu v štátnom jazyku a má obsahovať všetky náležitosti odpovede v štátnom jazyku.⁴⁴ Mená uvedené v odpovedi, tak v štátnom jazyku, ako aj v jazyku menšín majú korešpondovať s menami dotknutých osôb uvedenými v matrike. Pri uvádzaní mien, priezvisk a časových údajov sa prihliada na pravidlá jazykov menšín.

V texte v štátnom jazyku sa názvy miest a obcí uvádzajú v štátnom jazyku. V texte, ktorý je napísaný v jazyku menšiny, sa označenia obcí a miest nachádzajúcich sa v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z. uvádzajú v jazyku menšiny, a to v súlade s uvedeným nariadením. V texte, ktorý je napísaný v jazyku menšiny v zmysle § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z., sa „popri štandardizovaných geografických názvoch môžu uvádzať aj označenia geografických objektov, ktoré sú vžitá a zaužívané v jazyku menšiny, aj v jazyku menšiny“.

Pri používaní odbornej terminológie v jazyku menšiny sa odporúča vychádzať z odborných terminologických slovníkov. Na webovom sídle splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny sú zverejnené nasledovné odborné terminologické slovníky: slovensko-maďarský, slovensko-rómsky, slovensko-rusínsky a slovensko-ukrajinský.⁴⁵ Ak sa zistí obsahový alebo formálny nesúlad medzi textom v štátnom jazyku a textom v jazyku menšiny, rozhodujúci je text v štátnom jazyku.

Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. orgán verejnej správy vytvorí podmienky na uplatnenie práva používania jazyka menšiny adekvátnym spôsobom, pričom môže určiť časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku menšiny. Za adekvátny spôsob na účely tohto

⁴⁴ Uznesenie Krajského súdu Nitra zo dňa 22. júla 2020, sp. zn. 23Sa/90/2019.

⁴⁵ Pozri: <https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/odborne-terminologicke-slovniky-v-jazykoch-narodnostnych-mensin/>.

ustanovenia sa považuje spôsob, ktorý nemôže viesť k obmedzeniu práva príslušníka národnostnej menšiny podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. Zároveň podľa § 7 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. je predmetný orgán verejnej správy povinný vytvárať podmienky na používanie jazyka menšiny podľa zákona č. 184/1999 Z. z. a osobitných zákonov.

Orgán verejnej správy zabezpečuje úradný styk v jazyku menšiny predovšetkým prostredníctvom zamestnancov orgánu verejnej správy, ktorí ovládajú príslušný jazyk menšiny.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. orgán verejnej správy a jeho zamestnanci sú povinní používať v úradnom styku štátny jazyk a za podmienok ustanovených týmto zákonom a osobitnými zákonmi používajú aj jazyk menšiny. Orgán verejnej správy a jeho zamestnanci nie sú povinní ovládať jazyk menšiny.⁴⁶ Ak orgán verejnej správy nemá k dispozícii alebo má nedostatok zamestnancov ovládajúcich jazyk menšiny, môže orgán verejnej správy zabezpečiť komunikáciu v jazyku menšiny prostredníctvom tlmočnických a prekladateľských služieb. Trovy tlmočenia a prekladu z/do jazyka menšiny znáša orgán verejnej správy.

V súlade s § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. orgán verejnej správy si môže určiť časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny. Musí ísť o pravidelné úradné hodiny, počas ktorých dotknutý orgán verejnej správy zabezpečí možnosť ústnej i písomnej komunikácie v jazyku národnostnej menšiny pre občanov Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine. Ich frekvencia má zodpovedať skutočným požiadavkám občanov Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine. Zároveň tieto osoby musia byť náležite informované o úradných hodinách, v ktorých môžu komunikovať s predmetným orgánom verejnej správy v jazyku národnostnej menšiny. Podania, ktoré boli podané v jazyku menšiny, môže orgán verejnej správy vybavovať aj mimo určených úradných hodín.

Používanie jazyka menšiny v úradnom styku nemá vplyv na plynutie procesných lehôt podľa osobitných predpisov.⁴⁷ Ak orgán verejnej správy má vydať okrem odpovede v štátnom jazyku aj odpoveď v jazyku menšiny, obidva texty musia byť vydané spolu, v rámci zákonom ustanovených procesných lehôt.

3. Informovanie o možnosti používania jazyka menšiny

Orgán verejnej správy podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. zabezpečí informáciu o možnostiach používania jazyka menšiny v sídle orgánu verejnej správy na viditeľnom mieste. Uvedená povinnosť orgánov verejnej správy je podrobnejšie upravená v nariadení č. 535/2011 Z. z. Príloha citovaného nariadenia vlády ustanovuje záväznú formu informácie o možnosti používania jazyka menšiny. Túto informáciu má príslušný orgán verejnej správy vyplniť a umiestniť vo svojom sídle na viditeľnom mieste, pričom sa odporúča zverejnenie tejto informácie aj v jazyku menšiny. Vzor tejto informácie v štátnom, ako aj maďarskom, nemeckom, rómskom, rusínskom a ukrajinskom jazyku je dostupný na webovom sídle splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny.⁴⁸ Nariadenie č. 535/2011 Z. z. ustanovuje aj ďalšie formy informovania o možnosti používania jazyka menšiny, a to prostredníctvom všetkých svojich informačných systémov umiestnených v sídle orgánu

⁴⁶ Podrobnejšie k § 7 zákona č. 184/1999 Z. z. pozri v čl. XXII tohto metodického usmernenia.

⁴⁷ Napríklad § 49 zákona č. 71/1967 Zb. .

⁴⁸ <https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/narodnostne-mensiny/ochrana-jazykov-narodnostnych-mensin/informacia-o-moznosti-pouzivania-jazykov-narodnostnych-mensin/>.

verejnej správy.⁴⁹ Informačným systémom môže byť napríklad: navigačná tabuľa, menovka pri dverách zamestnancov a iné prostriedky určené na informovanie občanov Slovenskej republiky.

4. Vydávanie rozhodnutí v správnom konaní v jazyku menšiny

V zmysle § 2 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z. vydá orgán verejnej správy v správnom konaní okrem rozhodnutia v štátnom jazyku aj rovnopis rozhodnutia v jazyku menšiny:

- na požiadanie alebo
- ak sa konanie začalo podaním v jazyku menšiny.

K vydaniu rovnopisu rozhodnutia v jazyku menšiny stačí, ak je splnená jedna z uvedených podmienok. Rovnopis rozhodnutia v jazyku menšiny nemusí byť úradne overeným prekladom rozhodnutia v štátnom jazyku. Predmetný rovnopis môže vyhotoviť aj zamestnanec orgánu verejnej správy ovládajúci jazyk menšiny. Tento má byť presným ekvivalentom rozhodnutia v štátnom jazyku a má obsahovať všetky náležitosti rozhodnutia v štátnom jazyku. Aj v tomto prípade sa odporúča čerpať z odborných terminologických slovníkov zverejnených na webovom sídle splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny. Na predmetnom rovnopise sa povinne uvádza označenie obce, v ktorom sa rozhodnutie vydáva, okrem štátneho jazyka aj v jazyku menšiny. K ďalším údajom, ktoré sa v predmetnom rovnopise uvádzajú v jazyku menšiny, patria napríklad:

- názov orgánu verejnej správy, ktorý rozhodnutie vydáva;
- názvy príslušných pozícií zodpovedných zamestnancov orgánu verejnej správy;
- dátum a časové údaje.

Úradná pečiatka orgánu verejnej správy (s vyobrazením štátneho znaku v strede), nápisové obdĺžnikové pečiatky, prezentačné pečiatky a iné pomocné pečiatky v administratívnom styku sa používajú v štátnom jazyku.⁵⁰

Podľa § 32 ods. 2 správneho poriadku podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Údaje z informačných systémov verejnej správy a výpisy z nich, okrem údajov a výpisov z registra trestov, sa považujú za všeobecne známe skutočnosti a sú použiteľné na právne účely. Tieto údaje nemusí účastník konania a zúčastnená osoba správne orgánu preukazovať dokladmi. Doklady vydané správnym orgánom a obsah vlastných evidencií správneho orgánu sa považujú za skutočnosti známe správne orgánu z úradnej činnosti, ktoré nemusia účastník konania a zúčastnená osoba správne orgánu dokladovať.

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti. Podľa § 47 ods. 1 správneho poriadku rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu. Podklady k rozhodnutiu nie sú súčasťou samotného rozhodnutia.

⁴⁹ § 1 ods. 2 nariadenia č. 535/2011 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov.

⁵⁰ Čl. 5 a 11 odporúčania Ministerstva vnútra Slovenskej republiky číslo 203-2005/06626 z 30. júna 2005 pre orgány územnej samosprávy na používanie štátnych symbolov, označovanie budov samosprávnych orgánov a používanie symbolov územnej samosprávy.

Správnym konaním sa rozumie v zmysle § 1 ods. 1 správneho poriadku konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy rozhodujú správne orgány o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Správnym orgánom sa v zmysle § 1 ods. 2 citovaného zákona rozumie štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy. K správne konaniu sa vzťahuje viacero osobitných právnych predpisov napríklad: zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov⁵¹, zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Je zrejmé, že § 2 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z. sa vzťahuje na všetky druhy konaní, ktoré upravujú vyššie uvedené právne predpisy.

5. Vydávanie dvojjazyčných verejných listín

V zmysle § 3 ods. 2 písm. a) zákona o štátnom jazyku sa v štátnom jazyku vydávajú zákony, nariadenia vlády a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy vrátane predpisov orgánov územnej samosprávy, rozhodnutia a iné verejné listiny; tým nie je dotknuté používanie jazykov národnostných menšín a používanie cudzích jazykov podľa osobitných predpisov. Na účely tohto metodického usmernenia sa týmto osobitným predpisom rozumie zákon č. 184/1999 Z. z. V súlade s § 2 ods. 5 tohto zákona sa:

- rodný list;
- sobášny list;
- úmrtný list;
- povolenia;
- oprávnenia;
- potvrdenia;
- vyjadrenia a
- vyhlásenia

v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., na požiadanie vydávajú dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku menšiny. V pochybnostiach je rozhodujúci text verejnej listiny v štátnom jazyku.

Ostatné verejné listiny sa v zmysle § 3 ods. 2 písm. a) zákona o štátnom jazyku vydávajú v štátnom jazyku. Forma požiadania o vydanie verejnej listiny v jazyku menšiny môže byť ústna alebo písomná, môže ísť o jednorazovú žiadosť, ako aj o žiadosť o trvalé vydávanie konkrétnej verejnej listiny v jazyku menšiny.

Verejné listiny sa vydávajú dvojjazyčne ako jeden dokument. Formu usporiadania textu v štátnom jazyku a v jazyku menšiny ustanovujú § 2 a 3 nariadenia č. 535/2011 Z. z.:

- na dvojjazyčnom rodnom liste, sobášnom liste a úmrtnom liste sa text v jazyku menšiny uvedie pod textom alebo za textom v štátnom jazyku; veľkosť písmen v jazyku menšiny je totožná s veľkosťou písmen v štátnom jazyku,
- na dvojjazyčnom povolení, oprávnení, potvrdení, vyjadrení a vyhlásení sa uvedie text v štátnom jazyku na ľavej strane listiny v jednom stĺpci a text v jazyku menšiny na

⁵¹ Zákon bol zrušený zákonom č. 200/2022 Z. z. (účinnosť od 1. apríla 2024)

pravej strane listiny v druhom stĺpci; veľkosť písmen v jazyku menšiny je totožná s veľkosťou písmen v štátnom jazyku.

Text v jazyku menšiny má byť presným ekvivalentom textu v štátnom jazyku. Písaním mien a označení obcí, ako aj používaním úradných pečiatok orgánov verejnej správy na verejných listinách v jazyku menšiny sa zaoberá čl. VIII. bod 2 a 4 tohto metodického usmernenia. Text verejnej listiny v jazyku menšiny nemusí byť úradne overeným prekladom textu verejnej listiny v štátnom jazyku. Aj v tomto prípade sa odporúča čerpať z odborných terminologických slovníkov zverejnených na webovom sídle splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny.

6. Vydávanie dvojjazyčných úradných formulárov

V zmysle § 2 ods. 7 zákona č. 184/1999 Z. z. orgán verejnej správy v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., poskytuje občanom úradné formuláre vydané v rozsahu jeho pôsobnosti na požiadanie dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku menšiny. Aj v tomto prípade môže byť forma požiadania o vydanie úradného formulára v jazyku menšiny ústna alebo písomná, môže ísť o jednorazovú žiadosť, ako aj o žiadosť o trvalé vydávanie konkrétneho úradného formulára v jazyku menšiny.

Ak úradný formulár vyhotovuje ústredný orgán štátnej správy (napríklad formuláre pripravuje a pre jednotlivé orgány miestnej štátnej správy distribuuje ministerstvo), ústredný orgán štátnej správy vyhotoví aj jeho dvojjazyčný vzor.

Ak si úradné formuláre zabezpečuje orgán verejnej správy sám, je zodpovedný aj za prípravu ich dvojjazyčných vzorov. Orgán verejnej správy sa v tejto súvislosti môže obrátiť so žiadosťou o odbornú a metodickú pomoc v zmysle § 7a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. na úrad vlády.

V súlade s § 4 nariadenia č. 535/2011 Z. z. na dvojjazyčnom úradnom formulári sa text v jazyku menšiny uvedie pod textom alebo za textom v štátnom jazyku. Veľkosť písmen v jazyku menšiny je totožná s veľkosťou písmen v štátnom jazyku.

Dvojjazyčný úradný formulár môže byť vyplnený v jazyku menšiny, v štátnom jazyku alebo čiastočne v jazyku menšiny a čiastočne v štátnom jazyku. Dvojjazyčný úradný formulár vyplnený čiastočne v jazyku menšiny sa považuje za podanie v jazyku menšiny, to znamená, že na takéto podanie orgán verejnej správy poskytne odpoveď aj v jazyku menšiny za podmienok ustanovených zákonom č. 184/1999 Z. z.

Čl. IX

Rokovanie orgánov verejnej správy

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. rokovanie orgánu verejnej správy v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., sa môže uskutočňovať aj v jazyku menšiny, ak s tým súhlasia všetci prítomní. V súlade s uvedenou podmienkou sa vyžaduje súhlas nielen poslancov a starostu, ale aj ďalších osôb zúčastnených na rokovaní orgánu verejnej správy. Táto podmienka platí tak pre rokovania obecného zastupiteľstva, ako aj rokovania iných orgánov verejnej správy v obci v zmysle uvedeného ustanovenia zákona. Ak všetci prítomní na rokovaní orgánu verejnej správy súhlasia s používaním jazykov menšín, môžu sa tieto používať počas celého rokovania všetkými zúčastnenými osobami.

V zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. poslanec obecného zastupiteľstva v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., má právo používať na rokovaní tohto orgánu jazyk menšiny. Ostatní účastníci rokovania obecného zastupiteľstva môžu používať

jazyk menšiny, ak s tým súhlasia všetci prítomní poslanci obecného zastupiteľstva a starosta obce. Tlmočenie zabezpečí obec, a to prostredníctvom zamestnanca obce alebo prostredníctvom tlmočníka. Pod ostatnými účastníkmi rokovania sa rozumejú osoby, ktoré sa zúčastňujú rokovaní z úradnej povinnosti, najmä starosta obce alebo primátor mesta a hlavný kontrolór obce.⁵²

Čl. X

Úradná agenda a kronika obce

Podľa § 3 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z. sa môže úradná agenda viesť popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z. Podľa tohto ustanovenia sú to najmä zápisnice, uznesenia, štatistiky, evidencie, bilancie, informácie určené pre verejnosť a agenda cirkví a náboženských spoločností určená pre verejnosť okrem matriky. V zmysle § 13 ods. 4 písm. e) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) starosta rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu, teda aj o používaní jazyka menšiny v týchto oblastiach.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. obec, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., môže viesť kroniku aj v jazyku menšiny.

Čl. XI

Označenia v jazyku národnostnej menšiny

Označenia v jazyku menšiny upravuje § 4 zákona č. 184/1999 Z. z. Podľa ods. 1 až 7 tohto paragrafu sa v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z.:

1. popri názve obce a jej časti v štátnom jazyku uvádza aj označenie obce a jej časti v jazyku menšiny, a to na **dopravných značkách označujúcich začiatok obce a jej časti a koniec obce a jej časti, budovách orgánov verejnej správy alebo rozhodnutiach** vydaných v jazyku menšiny, ak je takéto označenie uvedené v tomto nariadení vlády;
2. **dopravné značky s označením obce** v jazyku menšiny umiestňujú pod dopravnými značkami s názvom obce, ktorý sa uvádza vždy v štátnom jazyku; Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom dopravnú značku na účely informatívneho označovania obcí v jazykoch menšín, ktorá sa bude odlišovať od dopravnej značky s názvom obce,
3. môžu na navádzanie účastníkov cestnej premávky k vyznačeným cieľom používať informačné dopravné značky s názvami vyznačených cieľov v štátnom jazyku aj v jazyku menšiny,
4. označenie obce v jazyku menšiny môže uvádzať aj pri označení **železničnej stanice, autobusovej stanice, letiska a prístavu**; označenie obce v jazyku menšiny sa zobrazuje pod názvom v štátnom jazyku s rovnakým alebo menším typom písma,
5. obec môže na svojom území označovať **ulice a iné miestne geografické značenia** aj v jazyku menšiny;
6. v **odborných publikáciách**, v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy, ak sa v nich používa jazyk menšiny, sa popri

⁵² Dôvodová správa (osobitná časť) k čl. I bodu 5 zákona č. 204/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení zákona č. 318/2009 Z. z., a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

štandardizovaných geografických názvoch⁵³ môžu uvádzať aj označenia geografických objektov, ktoré sú vžitá a zaužívané v jazyku menšiny, aj v jazyku menšiny.

Ad 1 – 4

Obec, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., je povinná uvádzať označenie obce v jazyku menšín na dopravných značkách označujúcich začiatok obce a jej časti a koniec obce a jej časti, na rozhodnutiach vydaných v rámci správneho konania v jazyku menšiny a na budovách orgánov verejnej správy. Toto nariadenie v pôvodnom znení obsahovalo *zoznam obcí*, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k maďarskej, ukrajinskej, rusínskej, rómskej a nemeckej národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva. 1. januára 2012 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 534/2011 Z. z., ktorým bolo doplnené uvedené nariadenie o *zoznam označení obcí v jazykoch menšín*. V zozname sa uvádzajú záväzné tvary označení obcí vo vyššie uvedených jazykoch menšín. Označenia obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k rómskej národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva, sú totožné s názvami obcí v štátnom jazyku.

Umiestňovanie dopravných značiek označujúcej začiatok a koniec obce a jej časti je v pôsobnosti konkrétneho správcu pozemnej komunikácie. V zmysle § 3d ods. 1 až 3 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“) sú diaľnice a cesty I. triedy vrátane ich prejazdnych úsekov cez colné priestory a obce vo vlastníctve štátu, ak osobitný predpis⁵⁴ neustanovuje inak. Diaľnice a cesty I. triedy, ktorých verejným obstarávateľom je Slovenská republika na základe koncesnej zmluvy podľa osobitného predpisu (ďalej len „koncesné cesty“), sú vo vlastníctve štátu. Cesty II. a III. triedy vrátane ich prejazdnych úsekov cez obce sú vo vlastníctve samosprávneho kraja, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Prejazdne úseky ciest II. a III. triedy cez colné priestory sú vo vlastníctve štátu. Miestne komunikácie sú vo vlastníctve obcí. Miestne cesty pre cestnú nemotorovú dopravu sú vo vlastníctve štátu, samosprávneho kraja, obce alebo iných právnických osôb alebo fyzických osôb.

Podľa § 3d ods. 5 písm. a) až g) cestného zákona správu pozemných komunikácií vykonávajú:

- a) ak ide o diaľnice a cesty podľa schváleného plánu rozvoja diaľnic a ciest vo vlastníctve štátu okrem ich prejazdnych úsekov cez colné priestory a koncesných ciest – Národná diaľničná spoločnosť⁵⁵;
- b) ak ide o cesty vo vlastníctve štátu okrem ich prejazdnych úsekov cez colné priestory – právnické osoby na tento účel zriadené ministerstvom⁵⁶;
- c) ak ide o cesty a miestne cesty pre cestnú nemotorovú dopravu vo vlastníctve samosprávneho kraja, samosprávny kraj, prípadne právnické osoby ním na tento účel založené alebo zriadené;
- d) ak ide o prejazdne úseky ciest vo vlastníctve obce, o miestne cesty a účelové cesty vo vlastníctve obce – obce, prípadne právnické osoby nimi na tento účel založené alebo zriadené, ak osobitný predpis⁵⁷ neustanovuje inak;

⁵³ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z..

⁵⁴ Napríklad § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, zákon č. 639/2004 Z. z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 747/2004 Z. z.

⁵⁵ Zákon č. 639/2004 Z. z.

⁵⁶ § 21 zákona č. 523/2004 Z. z. verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁵⁷ § 7c zákona Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení zákona č. 147/2021 Z. z.

- e) ak ide o účelové cesty vo vlastníctve štátu⁵⁸ – právnické osoby, ktorým celkom alebo prevažne slúžia;
- f) ak ide o prejazdne úseky cez colné priestory – príslušné colné orgány po dohode s cestným správnym orgánom a správcom diaľnice alebo cesty vedúcej k hraničnému priechodu;
- g) ak ide o koncesné cesty – koncesionár počas koncesnej lehoty.

Vyššie uvedení správcovia pozemných komunikácií sú povinní zabezpečiť plnenie povinnosti uvádzať označenia obcí a ich častí, ktoré sa nachádzajú v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., na dopravných značkách označujúcich začiatok obce a jej časti a koniec obce a jej časti v jazyku menšiny.

V obciach, ktoré sa nachádzajú v tomto nariadení sa v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. popri **názve obce** v štátnom jazyku uvádza aj **označenie obce** v jazyku menšiny na budovách orgánov verejnej správy. Zároveň v zmysle § 2 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. **označenie orgánu verejnej správy** v obci, ktorá sa nachádza v tomto nariadení, sa uvádza popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny. Podľa § 7c ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z. sa ustanovenie § 2 ods. 6 tohto zákona nepoužije, ak sa označenie orgánu verejnej správy v jazyku menšiny zhoduje s názvom v štátnom jazyku.

V obciach, ktoré sa nachádzajú v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z. v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. sa popri názve obce v štátnom jazyku uvádza aj označenie obce v jazyku menšiny na rozhodnutiach vydaných v jazyku menšiny.⁵⁹

Podľa zákona č. 184/1999 Z. z. sa môže označenie obce v jazyku menšiny v obci uvádzať aj pri označení železničnej stanice, autobusovej stanice, letiska a prístavu. Podľa § 7c ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z. sa ustanovenie § 4 ods. 1 až 4 tohto zákona nepoužije, ak sa označenie obce v jazyku menšiny zhoduje s názvom v štátnom jazyku.

Ad 5

Podľa § 2b ods. 1 až 6 zákona o obecnom zriadení:

1. verejné priestranstvo je ulica, námestie, park, trhovisko a iný priestor prístupný verejnosti bez obmedzenia, ktorý bez ohľadu na vlastnícke vzťahy slúži na všeobecné užívanie, ak osobitný zákon neustanovuje inak;
2. v obci, v ktorej je viac ulíc alebo iných verejných priestranstiev, má každá ulica alebo iné verejné priestranstvo svoj názov;
3. názvy ulíc a iných verejných priestranstiev sa určujú s prihliadnutím na históriu obce, na významné nežijúce osobnosti, na veci a pod. Nepripustné sú názvy po žijúcich osobách, názvy dlhé, duplicitné, urážajúce mravnosť, náboženské alebo národnostné cítie, jazykovo nesprávne a názvy nepriliehavé vzhľadom na históriu obce. Nepripustné je určiť názov ulice alebo iného verejného priestranstva po predstaviteľoch režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo iného režimu založeného na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii alebo režimu založeného na komunistickej ideológii; to neplatí, ak ide o predstaviteľov režimu, ktorí sa zapojili do odporu proti takémuto režimu. V prípade pochybností o tom, či sa osoba považuje za predstaviteľa režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945

⁵⁸ Napríklad § 6 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 304/1995 Z. z.

⁵⁹ Podrobnejšie k vydávaniu rozhodnutí v správnom konaní v jazyku menšiny pozri čl. VIII bod 4 tohto metodického usmernenia.

alebo iného režimu založeného na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii alebo režimu založeného na komunistickej ideológii, sa príslušný orgán obráti na Ústav pamäti národa, ktorý je povinný zaslať vyjadrenie v lehote do 90 dní, v ktorom zároveň posúdi aj možnú účasť posudzovanej osoby na protifašistickom odboji alebo inom odpore proti režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo inému režimu založenému na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii alebo možný odpor posudzovanej osoby proti komunistickému režimu;

4. označenie ulíc a iných verejných priestranstiev v jazyku menšiny v obciach, ktoré sú uvedené v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., upravuje zákon č. 184/1999 Z. z.;
5. označovanie ulíc a iných verejných priestranstiev názvami zabezpečuje obec na vlastné náklady;
6. vlastník stavby je povinný strpieť označenie budovy alebo inej stavby názvom ulice alebo iného verejného priestranstva.

Podľa § 4 ods. 5 písm. a) bod 1. zákona o obecnom zriadení:

- obec vo veciach územnej samosprávy ustanoví nariadením názvy ulíc a iných verejných priestranstiev, ako aj ich zmeny.

Podľa § 4 ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z. obec, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., môže na svojom území označovať ulice a iné miestne geografické značenia (napríklad značenia miestnych budov, historických pamiatok, riek, parkov, lesov a podobne) aj v jazyku menšiny. Právne predpisy teda rozlišujú medzi *názvom ulice*, ktorý je v štátnom jazyku a na ktorý sa vzťahujú ustanovenia zákona o obecnom zriadení a *označením ulice v jazyku menšiny*, ktoré upravuje zákon č. 184/1999 Z. z.

Označovanie ulíc podrobnejšie upravuje vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 31/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní stavieb v znení neskorších predpisov (vydaná podľa § 27a ods. 1 zákona o obecnom zriadení v znení zákona č. 453/2001 Z. z.). Uvádžanie označení ulíc a iných miestnych geografických značení v jazyku menšiny upravuje § 3 ods. 3 tejto vyhlášky, podľa ktorého sa názvy ulíc v jazyku menšiny uvádzajú spravidla na jednej orientačnej tabuli pod názvom ulice v štátnom jazyku; to platí aj o označovaní ulíc ďalšími orientačnými údajmi v jazyku menšiny. O označení ulice alebo iného geografického značenia v jazyku menšiny rozhoduje obec. Rozhodovanie o tejto veci nie je explicitne uvedené v § 11 ods. 4 zákona o obecnom zriadení, ktoré vymenúva hlavné oblasti, o ktorých rozhoduje obecné zastupiteľstvo. Obecné zastupiteľstvo si však rozhodovanie v danej veci môže vyhradiť v štatúte.

Ad 6

V súvislosti s používaním označenia geografických objektov, ktoré sú vžitá a zaužívané v jazyku menšiny, ktoré sa môžu uvádzať aj v jazyku menšiny, odkazuje zákon č. 184/1999 Z. z. na § 18 zákona o geodézii a kartografii. Príslušné ustanovenia tohto zákona sú uvedené v článku IV. bod 22 tohto metodického usmernenia, ktoré sa podrobnejšie zaoberá štandardizovanými geografickými názvami.

Ustanovenie zákona č. 184/1999 Z. z., ktoré upravuje túto oblasť, obsahuje odkaz na zákon o geodézii a kartografii a zároveň zákon o geodézii a kartografii v ustanovení, ktoré upravuje túto oblasť odkazuje na zákon č. 184/1999 Z. z. Vychádzajúc z ustanovení týchto zákonov je zrejmé, že oblasť štandardizovaných geografických názvov upravuje zákon o geodézii

a kartografii a oblast' označení geografických objektov, ktoré sú vžitú a zaužívané v jazyku menšiny, upravuje zákon č. 184/1999 Z. z.

Možnosť uvádzania označenia geografických objektov, ktoré sú vžitú a zaužívané v jazyku menšiny, sa v zmysle § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. viaže na tieto špecifické oblasti: odborné publikácie, tlač, iné prostriedky masovej komunikácie a úradná činnosť orgánov verejnej správy.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že podľa § 13 ods. 3 písm. a) až c) školského zákona v súlade s právom detí a žiakov patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na vzdelanie v ich materinskom jazyku podľa § 12 ods. 3 tohto zákona sa v edukačných publikáciách vydávaných v jazyku národnostnej menšiny uvádzajú geografické názvy nasledovným spôsobom:

- a) geografické názvy, ktoré sú vžitú a zaužívané v jazyku národnostnej menšiny, sa uvádzajú dvojjazyčne, najskôr v jazyku príslušnej národnostnej menšiny a následne v zátvorke alebo za lomkou v štátnom jazyku, a to spôsobom, ktorý bol používaný v učebniciach schválených v rokoch 2002 až 2006;
- b) kartografické diela sa uvádzajú v štátnom jazyku;
- c) súhrnný prehľad geografických názvov sa uvedie na konci učebnice vo forme slovníka v jazyku národnostnej menšiny a v štátnom jazyku.

Čl. XII

Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku v jazyku menšiny

V súlade s prvou vetou § 4 ods. 7 zákona č. 184/1999 Z. z. sa v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., uvádzajú informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov Slovenskej republiky na miestach prístupných pre verejnosť popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny. Táto zákonná povinnosť sa týka každého subjektu, teda všetkých právnických osôb a fyzických osôb, pričom v zmysle tohto ustanovenia sa miestami prístupnými pre verejnosť rozumejú všetky verejné priestory v katastri obcí nachádzajúce sa v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., a to napríklad: ulice, námestia, budovy orgánov verejnej správy, obchody, reštaurácie, športové ihriská, parky, ako aj verejné priestory v extraviláne takejto obce.

Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov Slovenskej republiky nachádzajú svoje uplatnenie napríklad v oblasti dopravných značení a dopravných zariadení, ochrany pred požiarimi, stavebníctva, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, verejného zdravotníctva, poskytovania lekárenskej starostlivosti, veterinárnej a potravinovej bezpečnosti, ochrany životného prostredia, ochrany spotrebiteľa a ochrany bezpečnosti osobných údajov (bližšie informácie obsahuje Usmernenie k aplikácii § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov⁶⁰).

V zmysle § 8 ods. 6 zákona o štátnom jazyku sa uvádzajú všetky nápisy, reklamy a oznamy určené na informovanie verejnosti, najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniaciach a železničných staniaciach, vo vozidlách verejnej dopravy v štátnom jazyku. V nápisoach a oznamoch určených na informovanie verejnosti v jazyku menšiny a v štátnom jazyku v

⁶⁰https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/site/assets/files/3780/usmernenie_k_aplikacii_4_ods_6_zakona_c_184-1999_z_z_o_pouzivani_jazykov_narodnostnych_mensin-1.pdf.

obciach, ktoré sa nachádzajú v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., a v reklame sa poradie textov neurčuje. Veľkosť, farba a typ písma informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov Slovenskej republiky v jazyku menšiny nie je zvlášť právnymi predpismi upravená.

Ak vzor informácie týkajúcej sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov Slovenskej republiky vyhotovuje ústredný orgán štátnej správy, tento vyhotoví aj ich ekvivalent v jazykoch menšín. Ak je vzor takejto informácie ustanovený zákonom alebo podzákonnou právnou normou, tento má obsahovať aj ich ekvivalenty v jednotlivých jazykoch menšín. Ak vzor takýchto informácií zabezpečuje orgán verejnej správy sám, je zodpovedný aj za prípravu ekvivalentov v jazykoch menšín. Orgán verejnej správy sa v tejto súvislosti môže obrátiť so žiadosťou o odbornú a metodickú pomoc v zmysle § 7a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. na úrad vlády.

Čl. XIII

Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti v jazyku menšiny

V súlade s druhou vetou § 4 ods. 7 zákona č. 184/1999 Z. z. sa všetky nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti, najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, v uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniaciach a železničných staniaciach, môžu uvádzať aj v jazyku menšiny. Takýmito nápismi a oznamami sú aj informácie určené účastníkom cestnej premávky prostredníctvom dopravných značiek vrátane označení obcí a iných vžitých a zaužívaných geografických názvov v jazyku menšiny. Na uvedené ustanovenie tohto zákona sa nevzťahuje obmedzená územná pôsobnosť na obce, ktoré sa nachádzajú v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z. Na uvedené nápisy a oznamy sa opätovne vzťahuje § 8 ods. 6 zákona o štátnom jazyku, ktorého príslušná časť je uvedená v čl. XII. Rovnako taktiež platí, že veľkosť, farba a typ písma nápisov a oznamov určených na informovanie verejnosti v jazyku menšiny nie je zvlášť právnymi predpismi upravená. Podľa poslednej vety tohto ustanovenia v nápisoch a oznamoch určených na informovanie verejnosti v jazyku menšiny a v štátnom jazyku v obciach, kde sa v úradnom styku používa jazyk tejto národnostnej menšiny podľa zákona č. 184/1999 Z. z. a v reklame sa poradie textov neurčuje. Z uvedeného vyplýva, že v obciach, ktoré sa nachádzajú v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., môže byť text v jazyku menšiny uvedený na prvom mieste.

Podľa § 8 ods. 7 zákona o štátnom jazyku povinnosť stanovená v odseku 6 tohto paragrafu sa nevzťahuje na obchodné meno, ochrannú známku, názov inštitúcie zapísaný alebo zaradený do registrov alebo zoznamov podľa zákonov platných v Slovenskej republike alebo v inom členskom štáte Európskej únie alebo v zmluvnom štáte Dohody o Európskom hospodárskom priestore. Povinnosť sa nevzťahuje tiež na použitie mena a priezviska, ktoré sú súčasťou nápisu, reklamy a oznamu určeného na informovanie verejnosti, a na niektoré zaužívané výrazy v cudzom jazyku, ktoré sa zvyčajne používajú spolu s obchodnou značkou v texte reklám, sú známe najširšej verejnosti a sú súčasťou reklamy.

Čl. XIV

Nápisy na pomníkoch, pamätníkoch a pamätných tabuliach v jazyku menšiny

V súlade s § 4 ods. 8 zákona č. 184/1999 Z. z. sa nápisy na pamätníkoch, pomníkoch a pamätných tabuliach môžu uvádzať popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny. Za pamätník a pomník sa nepovažuje náhrobný kameň, náhrobná doska ani náhrobná tabuľa. Predmetné ustanovenie odkazuje na zákon o štátnom jazyku, ktorý v § 5 ods. 7 upravuje, že nápisy na

pamätníkov, pomníkov a pamätných tabuliach sa uvádzajú v štátnom jazyku. Ak obsahujú text v iných jazykoch, inojazyčné texty nasledujú až po texte v štátnom jazyku a musia byť obsahovo totožné s textom v štátnom jazyku. Inojazyčný text sa uvádza rovnakým alebo menším písmom ako text v štátnom jazyku. Stavebník môže požiadať Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky o záväzné stanovisko z hľadiska súladu nápisu na pamätníku, pomníku a pamätnej tabuli so zákonom o štátnom jazyku. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na historické nápisy na pamätníkov, pomníkov a pamätných tabuliach, ktoré podliehajú ochrane podľa osobitného predpisu.⁶¹ Na pamätníkov, pomníkov a pamätných tabuliach s textom nápisu v jazyku menšiny a v štátnom jazyku v obciach, ktoré sa nachádzajú v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., sa poradie textov neurčuje.

Čl. XV

Všeobecne záväzné právne predpisy v jazyku menšiny

V súlade s prvou vetou § 4 ods. 9 zákona č. 184/1999 Z. z. v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., orgán verejnej správy v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje na požiadanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny. Predmetné ustanovenie odkazuje na zákon o štátnom jazyku, ktorý v § 3 ods. 2 písm. a) ustanovuje, že v štátnom jazyku sa vydávajú zákony, nariadenia vlády a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy vrátane predpisov orgánov územnej samosprávy, rozhodnutia a iné verejné listiny; tým nie je dotknuté používanie jazykov národnostných menšín a používanie cudzích jazykov podľa zákona č. 184/1999 Z. z., školského zákona atď.

Forma požiadania o informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch v jazyku menšiny môže byť ústna alebo písomná. Rovnako odpoveď na takéto požiadanie môže byť ústna alebo písomná v závislosti od konkrétnej požiadavky občana Slovenskej republiky. Informácia môže spočívať v poskytnutí samotného textu všeobecne záväzného právneho predpisu alebo vysvetlenia potrebného postupu v zmysle všeobecne záväzného právneho predpisu.

V súlade s druhou vetou § 4 ods. 9 zákona č. 184/1999 Z. z. obec, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., môže vydávať všeobecne záväzné nariadenia v rámci svojej pôsobnosti popri znení v štátnom jazyku aj v jazyku menšiny; v takomto prípade je rozhodujúce znenie v štátnom jazyku.

Čl. XVI

Miestne referendum o zmene označenia obce

V súlade s § 4a ods. 1 a 2 zákona č. 184/1999 Z. z. môže obec, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., formou hlasovania svojich obyvateľov rozhodnúť o zmene označenia obce v jazyku menšiny uvedenej v nariadení vlády Slovenskej republiky. Na miestne referendum o zmene označenia obce sa vzťahuje § 11a ods. 1 písm. d) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého obecné zastupiteľstvo vyhlási miestne referendum, ak ide o zmenu označenia obce. Podrobnejšie o miestnom referende o zmene označenia obce obsahuje čl. IV bod 19 a 20 tohto metodického usmernenia.

⁶¹ Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení zákona č. 479/2005 Z. z.

Čl. XVII

Používanie jazyka menšiny pred súdmi a v iných oblastiach

V zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. právo používať jazyk menšiny v konaní pred súdmi a v iných oblastiach upravujú aj osobitné zákony a to napríklad Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 160/1998 Z. z.), jazyková charta, § 155 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, § 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov, § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov, § 38 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 2 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v znení zákona č. 13/2006 Z. z., § 16 a § 19 ods. 3 a 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov, zákon č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch publikácií a o registri v oblasti médií a audiovizie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o publikáciách), § 6 ods. 5 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií), § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Čl. XVIII

Oblasť predškolskej výchovy, základných škôl, stredných škôl a kultúry

V súlade s § 5 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa ustanovenie § 2 ods. 1⁶² nevzťahuje na oblasť predškolskej výchovy, základných škôl, stredných škôl a kultúry. Používanie jazyka menšiny v týchto oblastiach upravujú osobitné zákony. Uvedené ustanovenie v odkaze na tieto osobitné zákony uvádza napríklad zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a samozrejme školský zákon, ktorý primárne upravuje danú oblasť.

Čl. XIX

Zdravníctvo a sociálna oblasť

V súlade s § 5 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. občan Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, môže pri komunikácii s personálom zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb alebo zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., používať jazyk menšiny. Zdravotnícke zariadenie alebo zariadenie sociálnych služieb alebo zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa predchádzajúcej vety umožní používanie jazyka menšiny podľa tohto zákona a osobitných zákonov, ak to podmienky daného zariadenia dovoľujú.

Používanie jazykov v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti upravuje aj § 8 ods. 4 zákona o štátnom jazyku, v ktorom sa uvádza, že agenda zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb sa vedie v štátnom jazyku. Komunikácia personálu týchto zariadení s pacientmi alebo klientmi sa vedie spravidla v štátnom jazyku; ak ide o pacienta alebo klienta, ktorého materinský jazyk je iný ako štátny

⁶² Ak občania Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine a majú trvalý pobyt v danej obci, tvoria podľa dvoch po sebe nasledujúcich sčítaniach obyvateľov v obci najmenej 15 % obyvateľov, majú právo v tejto obci používať v úradnom styku jazyk menšiny.

jazyk, komunikácia sa môže viesť v jazyku, v ktorom sa možno s pacientom alebo klientom porozumieť. Členovia personálu nie sú povinní ovládať cudzí jazyk ani jazyk menšiny. Pacient alebo klient, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, môže v týchto zariadeniach v obciach, ktoré sa nachádzajú v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., používať v komunikácii s personálom svoj materinský jazyk.

V prípade informovaného súhlasu pred vykonaním sterilizácie osoby podľa § 40 ods. 6 písm. a) a b) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o poučení, ktoré predchádza informovanému súhlasu pred vykonaním sterilizácie osoby a vzory informovaného súhlasu v štátnom jazyku a v jazykoch národnostných menšín. V súlade s uvedeným vydalo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky s účinnosťou od 1. apríla 2014 vyhlášku č. 56/2014 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o poučení, ktoré predchádza informovanému súhlasu pred vykonaním sterilizácie osoby a vzory informovaného súhlasu pred vykonaním sterilizácie osoby v štátnom jazyku a v jazykoch národnostných menšín. Taktiež § 6 ods. 2 predmetného zákona týkajúci sa všeobecného poučenia a informovaného súhlasu odkazuje na zákon č. 184/1999 Z. z.

Čl. XX

Informovanie verejnosti v jazyku menšiny

Oblasť informovania verejnosti v jazyku menšiny podrobne upravuje § 5a zákona č. 184/1999 Z. z., a to prostredníctvom:

- **miestneho rozhlasu alebo iných technických zariadení:**

v súlade s § 5a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. oznamy určené na informovanie verejnosti prostredníctvom miestneho rozhlasu alebo prostredníctvom iných technických zariadení sa v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., môžu zverejňovať popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny. Podľa § 5 ods. 4 zákona o štátnom jazyku tieto oznamy možno zverejniť aj v inom jazyku po ich zverejnení v štátnom jazyku. To znamená, že tento oznam sa zverejní vždy najskôr v štátnom jazyku a následne môže byť zverejnený aj v jazyku menšiny;

- **zverejňovania dôležitých informácií uvedených na úradnej tabuli, webovom sídle a vo vydávanej periodickej tlači obce:**

podľa § 5a ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. obec, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., zverejňuje dôležité informácie uvedené na úradnej tabuli obce, na webovom sídle obce a vo vydávanej periodickej tlači,⁶³ popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny, a to:

- a) informácie o zložení a právomoci orgánov samosprávy obce;
- b) prehľad právnych predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých obec koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k obci;
- c) miesto, čas a spôsob, akým je možné získať informácie a informácie o tom, kde môžu podať fyzické osoby alebo právnické osoby žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie;
- d) postup, ktorý musí obec dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je potrebné dodržať;

⁶³ § 2 ods. 4 zákona č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch publikácií a registri v oblasti médií a audiovizie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o publikáciách)

- e) sadzobník správnych poplatkov,⁶⁴ ktoré obec vyberá za úkony a konania správnych orgánov, a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií;
- f) informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce;
- **príležitostných tlačovín v jazyku menšiny určených pre verejnosť:**

podľa § 5a ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. príležitostné tlačoviny určené pre verejnosť na kultúrne účely, katalógy galérií, múzeí, knižníc, programy kín, divadiel, koncertov a ostatných kultúrnych podujatí sa v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., môžu vydávať v jazyku menšiny, pričom základné informácie musia byť uvedené aj v štátnom jazyku. V súlade s týmto ustanovením sa základnými informáciami rozumejú informácie o názve podujatia, o čase a mieste konania podujatia a základné informácie o obsahu podujatia. Tieto informácie musia byť uvedené aj v štátnom jazyku, pričom sa neurčuje, v akom rozsahu má byť uvedený text v štátnom jazyku a aká má byť veľkosť písmen v štátnom jazyku či v jazyku menšiny.

Čl. XXI

Rozširovanie a prijímanie informácií prostredníctvom televízneho a rozhlasového vysielania v jazyku menšiny

V súlade s § 5b zákona č. 184/1999 Z. z. občania Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine, majú právo rozširovať a prijímať informácie v jazyku menšiny prostredníctvom Rozhlasu a televízie Slovenska. Regionálne a lokálne vysielanie televíznej programovej služby alebo rozhlasovej programovej služby v jazykoch menšín sa realizuje za podmienok upravených osobitnými zákonmi.⁶⁵

Hlavné činnosti Rozhlasu a televízie Slovenska v oblasti vysielania v jazykoch menšín podľa § 5 ods. 1 písm. e) bod 4. a g) zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú:

- vysielanie väčšinového podielu programov vo verejnom záujme vo vysielaní každej programovej služby; programom vo verejnom záujme sa rozumie program zameraný na uspokojovanie informačných a kultúrnych potrieb poslucháčov alebo divákov na území, ktoré vysielateľ svojím signálom pokrýva, a to najmä: 4. program, ktorý prezentuje kultúru s dôrazom na slovenskú národnú kultúru alebo kultúru národnostných menšín a etnických skupín, ich život a názory;
- vysielanie obsahovo a regionálne vyvážených programov pre národnostné menšiny a etnické skupiny v jazykoch národnostných menšín a etnických skupín žijúcich na území Slovenskej republiky v časovom rozsahu zodpovedajúcom národnostnému a etnickému zloženiu obyvateľstva Slovenskej republiky podľa posledných výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov uskutočneného na území Slovenskej republiky; na zabezpečenie výroby a vysielania programov pre národnostné menšiny a etnické skupiny zriaďuje Rozhlas a televízia Slovenska samostatné organizačné útvary Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie. Povinnosť vysielat' obsahovo a regionálne vyvážené programy pre národnostné menšiny a etnické skupiny žijúce na území Slovenskej republiky v časovom rozsahu zodpovedajúcom národnostnému a etnickému zloženiu obyvateľstva Slovenskej republiky podľa posledných výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov uskutočneného na území Slovenskej republiky, sa vzťahuje na rozhlasové vysielanie (prostredníctvom na to vyhradenej programovej služby), na vysielanie prostredníctvom samostatného webového sídla a aj na televízne

⁶⁴ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

⁶⁵ Napríklad zákon č. 532/2010 Z. z., zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách).

vysielanie, a to v rozsahu najmenej 120 minút počas pracovných dní tak, aby bolo ročne zabezpečených aspoň 500 hodín takéhoto vysielania spoločne vo všetkých televíznych programových službách (k stanovenému počtu hodín je v zmysle platnej legislatívy Rozhlasu a televízie Slovenska povinná dospieť do roku 2024).

Čl. XXII

Vytváranie podmienok na používanie jazyka menšiny

V zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. orgán verejnej správy a jeho zamestnanci sú povinní používať v úradnom styku štátny jazyk a za podmienok ustanovených týmto zákonom a osobitnými zákonmi používajú aj jazyk menšiny. Orgán verejnej správy a jeho zamestnanci nie sú povinní ovládať jazyk menšiny.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že podľa § 38 ods. 1 písm. e) zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov medzi podmienky prijatia do štátnej služby patrí ovládanie štátneho jazyka. Ustanovenie § 38 ods. 2 písm. b) a c) citovaného zákona ustanovuje, že ďalšími podmienkami prijatia do štátnej služby sú aj ovládanie cudzieho jazyka, ak túto požiadavku na vykonávanie štátnej služby určí služobný úrad, resp. splnenie ďalších požiadaviek ustanovených osobitným predpisom alebo určených služobným úradom potrebných na riadne vykonávanie štátnej služby podľa opisu štátnozamestnaneckého miesta. V zmysle § 4 ods. 2, vyhlášky úradu vlády č. 126/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vzdelávaní štátnych zamestnancov, ktorý sa týka druhov kompetenčného vzdelávania, je jazykové kompetenčné vzdelávanie zamerané na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania a) štátneho jazyka a b) cudzieho jazyka najmä pre skupinu štátnych zamestnancov, ktorým ovládanie cudzieho jazyka vyplýva z opisu štátnozamestnaneckého miesta alebo *jazyka národnostnej menšiny pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z.* Podľa ods. 2 uvedeného paragrafu orgán verejnej správy v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., je povinný vytvárať podmienky na používanie jazyka menšiny podľa tohto zákona a osobitných zákonov. Toto ustanovenie úzko súvisí s ďalšími ustanoveniami tohto zákona, najmä s treťou vetou ustanovenia § 2 ods. 3, podľa ktorého orgán verejnej správy vytvorí podmienky na uplatnenie práva podľa prvej vety predmetného ustanovenia adekvátnym spôsobom, pričom si môže určiť časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny.

Zamestnávanie odborných zamestnancov ovládajúcich jazyk menšiny nie je jediným spôsobom zabezpečenia používania jazyka menšiny v komunikácii s príslušným orgánom verejnej správy. Pokiaľ orgán verejnej správy z objektívnych dôvodov nemôže zamestnať odborných zamestnancov ovládajúcich príslušný jazyk menšiny, orgán verejnej správy zabezpečí možnosť používania jazyka menšiny iným spôsobom. Výhodou zamestnanca je znalosť jazyka menšiny. Podrobnejšia úprava je obsiahnutá v čl. VIII. bod 2 tohto metodického usmernenia.

V zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z., ak komunikácia prebieha v jazyku menšiny, zamestnanci orgánu verejnej správy majú používať pri komunikácii s občanmi Slovenskej republiky, patriacimi k národnostnej menšine, kodifikovanú alebo štandardizovanú podobu príslušného jazyka menšiny.⁶⁶ Pri používaní odbornej terminológie v jazyku menšiny sa

⁶⁶ Podrobnejšie k pojmom kodifikovaný a štandardizovaný jazyk pozri v čl. IV bod 4 a 5 tohto metodického usmernenia.

odporúča vychádzať z odborných terminologických slovníkov, ktoré sú zverejnené na webovom sídle splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny.⁶⁷

Čl. XXIII

Používanie jazyka menšiny v služobnom styku v obecnej polícii

V súlade s § 7 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., sa v obecnej polícii môže v služobnom styku používať okrem štátneho jazyka aj jazyk menšiny, ak s tým prítomní súhlasia. Podrobnejšia úprava o služobnom styku je obsiahnutá v čl. IV bod 25 tohto metodického usmernenia.

Čl. XXIV

Používanie jazyka menšiny v komunikácii s ozbrojenými silami Slovenskej republiky, ozbrojenými bezpečnostnými zbormi, inými ozbrojenými zbormi, Hasičským a záchranným zborom a obecnou políciou

V súlade s § 7 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z. ak príslušníci ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a obecnej polície ovládajú jazyk menšiny, v obci, ktorá sa nachádza v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z., môžu používať jazyk menšiny pri komunikácii s občanmi Slovenskej republiky, ktorí patria k národnostnej menšine. Podrobnejšie informácie o ozbrojených silách Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zboroch, iných ozbrojených zboroch, Hasičskom a záchrannom zbore a obecnej polícii sú v čl. IV bod 25 tohto metodického usmernenia.

Čl. XXV

Pôsobnosť Úradu vlády v oblasti používania jazykov menšín

Pôsobnosť úradu vlády⁶⁸ v oblasti používania jazykov menšín je upravená v § 7a zákona č. 184/1999 Z. z. V súlade s ods. 1 tohto paragrafu úrad vlády poskytuje odbornú a metodickú pomoc orgánom verejnej správy a organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov pri vykonávaní tohto zákona.

⁶⁷ <https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/odborne-terminologicke-slovniky-v-jazykoch-narodnostnych-mensin/>.

⁶⁸ Podľa čl. 5 ods. 2 písm. d) bod 4 Organizačného poriadku Úradu vlády generálny tajomník služobného úradu okrem iného zabezpečuje plnenie úloh podľa zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín.

Podľa čl. 24 ods. 2 písm. e) Organizačného poriadku Úradu vlády Kancelária generálneho tajomníka služobného úradu pri výkone svojej činnosti najmä zabezpečuje vybavovanie podaní podľa zákona o používaní jazykov národnostných menšín v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny.

Podľa čl. 24 ods. 2 písm. f) Organizačného poriadku Úradu vlády Kancelária generálneho tajomníka služobného úradu pri výkone svojej činnosti najmä zabezpečuje poskytovanie odbornej a metodickej pomoci orgánom verejnej správy a organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov pri vykonávaní zákona o používaní jazykov národnostných menšín v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny.

Podľa čl. 24 ods. 2 písm. g) Organizačného poriadku Úradu vlády Kancelária generálneho tajomníka služobného úradu pri výkone svojej činnosti najmä zabezpečuje vypracovanie správy raz za dva roky o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny a jej predloženie na rokovanie vlády prostredníctvom vedúceho úradu vlády.

Úrad vlády v zmysle § 7a ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. predkladá vláde Slovenskej republiky raz za dva roky správu o stave používania jazykov menšín na území Slovenskej republiky. K správe pred jej predložením zaujme stanovisko Rada vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.⁶⁹ Na účel prípravy správy je podľa ods. 3 tohto paragrafu úrad vlády oprávnený vyžadovať od orgánov verejnej správy informácie a písomné podklady o používaní jazyka menšín v oblasti ich pôsobnosti. Jednotlivé Správy o stave používania jazykov menšín na území Slovenskej republiky sú v slovenskom a anglickom jazyku zverejnené na webovom sídle splnomocnenca.⁷⁰

Čl. XXVI **Správne delikty**

Podľa § 7b ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. sa správneho deliktu na úseku používania jazykov menšín dopustí orgán verejnej správy, ktorý v obci nachádzajúcej sa v nariadení vlády SR č. 35/2023 Z. z.:

- a) neumožní občanovi Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, komunikovať v ústnom a písomnom styku v jazyku menšiny alebo ho o takejto možnosti neinformuje (§ 2 ods. 3)⁷¹;
- b) na požiadanie občana Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, nevydá rovnopis rozhodnutia a rodný list, sobášny list alebo úmrtný list aj v jazyku menšiny (§ 2 ods. 4 a 5)⁷²;
- c) nezabezpečí svoje označenie na budove, v ktorej sídli, aj v jazyku menšiny (§ 2 ods. 6)⁷³,
- d) neposkytne na požiadanie úradný formulár vydaný v rozsahu jeho pôsobnosti aj v jazyku menšiny (§ 2 ods. 7)⁷⁴;
- e) nezabezpečí na svojom území označenie obce v jazyku menšiny vo svojej pôsobnosti v prípadoch ustanovených v § 4 ods. 1⁷⁵;
- f) nezabezpečí uvedenie informácií, nápisov a oznamov vo svojej pôsobnosti podľa § 4 ods. 7 prvej vety⁷⁶;
- g) nezabezpečí na požiadanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch aj v jazyku menšiny (§ 4 ods. 9)⁷⁷;
- h) neposkytne úradu vlády informácie a písomné podklady podľa § 7a ods. 3⁷⁸.

Podľa § 7b ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa správneho deliktu na úseku používania jazykov menšín dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba podnikateľ, ktorá neuvedie nápis alebo oznam podľa § 4 ods. 7 aj v jazyku menšiny, ak ide o nápis alebo oznam obsahujúci informáciu týkajúcu sa ohrozenia života, zdravia, majetku alebo bezpečnosti občanov Slovenskej republiky. V zmysle ods. 3 až 5 tohto paragrafu správne delikty podľa odsekov 1 a 2 prejednáva úrad vlády, pričom, ak úrad vlády zistí porušenie povinnosti, ktoré je správnym

⁶⁹ Rada vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť je podľa § 2 ods. 3 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov jedným zo stálych poradných orgánov vlády Slovenskej republiky.

⁷⁰ <https://www.narodnostnemensiny.vlada.gov.sk/spravy-a-koncepcne-materialy/sprava-o-stave-pouzivania-jazykov-narodnostnych-mensin/>.

⁷¹ Podrobnejšie pozri článok VIII. bod 1 až 3 tohto metodického usmernenia.

⁷² Podrobnejšie pozri článok VIII. bod 4 a 5 tohto metodického usmernenia.

⁷³ Podrobnejšie pozri článok XI. bod 1 tohto metodického usmernenia.

⁷⁴ Podrobnejšie pozri článok VIII. tohto metodického usmernenia.

⁷⁵ Podrobnejšie pozri článok XI. bod 1 tohto metodického usmernenia.

⁷⁶ Podrobnejšie pozri článok XII. tohto metodického usmernenia.

⁷⁷ Podrobnejšie pozri článok XV. tohto metodického usmernenia.

⁷⁸ Podrobnejšie pozri článok XXIII. tohto metodického usmernenia.

deliktom podľa odsekov 1 a 2 a ani po písomnom upozornení nedôjde v ním určenej lehote k náprave zistených nedostatkov, môže úrad vlády uložiť pokutu od 50 eur do 2 500 eur. Na konanie o uložení pokuty sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.⁷⁹ Pri ukladaní pokuty sa prihliadne na závažnosť správneho deliktu, jeho následky, na okolnosti, za ktorých bol spáchaný, na čas trvania a opakovanie protiprávneho konania. Pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, kedy sa úrad vlády dozvedel o správnom delikte, najneskôr však do dvoch rokov odo dňa, kedy došlo k jeho spáchaniu. Výnos pokút uložených podľa zákona č. 184/1999 Z. z. je príjmom štátneho rozpočtu.

⁷⁹ Zákon č. 71/1967 Zb.